

Η Γ'. ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΕΝ ΕΦΕΣΩ.

ΕΠΙ ΤΗ ΠΕΝΤΕΚΑΙΔΕΚΑΤΗ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΙ (431-1931)*

29. Ἡ περὶ συγκλήσεως τῆς Οἰκουμενικῆς συνόδου ἀπόφασις ἔξω δίκως ἦτο ἤδη γνωστὴ πανταχοῦ, καὶ δὴ καὶ ἐν Ρώμῃ, ἔνθα εἰμὴ ἄλλοθεν ἐγνώριζον αὐτὴν πάντως ἐκ τῆς δευτέρας πρὸς τὸν Κελεστίνου ἐπιστολῆς τοῦ Νεστορίου, καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἔνθα ἐγκαίρως γνωσθεῖσα ἐπέτεινε τὴν ταραχὴν ἀλλὰ καὶ τὴν δραστηριότητα τοῦ Κυρίλλου. Οὗτος ἐγίνωσκε παρὰ τῶν ἐν Κπόλει ἀποκρισισαρίων του καὶ τῶν πολεμίων τοῦ Νεστορίου, ὅτι ὁ ἐπ. Κπόλεως ἐπέσειε τὴν σύνοδον κατ' αὐτοῦ καὶ ἔγραψεν ἤδη εἰς Ρώμην, ὅτι ὁ Κύριλλος θέλων ν' ἀποτρέψῃ ἀφ' ἑαυτοῦ τὸν κίνδυνον τῆς ἐπικειμένης δίκης καὶ καταδίκης του ὑπέθαλψε καὶ ἐμεγέθυσε τὸν περὶ «Θεοτόκου» θόρυβον¹. Διὰ τοῦτο, ὅτι οἱ ἐν Ρώμῃ, βολιδοσκοποῦντες τὰ ἐν Ἀνατολῇ, ἀπετάθησαν πρὸς τὸν ἀμέσως ἐνδιαφερόμενον Κύριλλον, ζητοῦντες ἀκριβεστέρας δῆθεν πληροφορίας περὶ τῆς γνησιότητος τῶν ὁμιλιῶν², ἃς ὁμοῦς αὐτὸς ὁ Νεστόριος ἐφρόντισε νὰ πέμψῃ καὶ εἰς Ρώμην, ὅπως μὴ παρασυρθῶσιν οἱ ἐν τῇ Δύσει ἐκ μόνων τῶν ἀπλῶν διαδόσεων ἢ καὶ ἐκ τῶν κακοβούλων διαστρεφῶν τῶν λόγων αὐτοῦ, ὁ ἐπ. Ἀλεξανδρείας ἐθεώρησεν εὐρημα τὴν ἐκ τῆς Λύσεως ἐρχομένην βοήθειαν. Εἶνε ἄγνωστον ἂν ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Θεοφίλου († 412) αἱ μεταξὺ Ρώμης καὶ Ἀλεξανδρείας σχέσεις ἐξεδηλώθησαν εἰς τι σπουδαιότερον τῶν συνήθων τύπων ἐπικοινωνίας (ἀμοιβαῖαι ἀνακοινώσεις ἐκλογῆς τῶν ἐπισκόπων Ρώμης καὶ Ἀλεξανδρείας καὶ αἱ ἐξ Ἀλεξανδρείας ἑορταστικαὶ ἐπιστολαὶ καὶ ἀνακοινώσεις τῆς κατ' ἔτος ἡμέρας τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα). Ὁ Κύριλλος λαβὼν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Κελεστίνου καὶ πρὶν ἢ ἀπαντήσῃ συνεκάλεσε τὴν αἰγυπτιακὴν σύνοδον καὶ προέτεινε νὰ ἀφορίσῃ καὶ ἀναθεματίσῃ τὸν Νεστόριον, ὡς ἐκεῖνος ἐδέχθη τὸν ἀναθεματισμὸν τῶν λεγόντων τὴν Παρθένον «Θεοτόκον». Τοῦτο σημαίνει ὅτι οὐδὲν ἐκώλυε τὴν Ἐκκλησίαν Ἀλεξανδρείας νὰ καταδικάσῃ τὸν ὑπ' αὐτῆς αἰρετικὸν θεωρούμενον Νεστόριον, ἄνευ προσφυγῆς εἰς ἄλλο

* Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου τεύχους σελ. 21.

1. Νεστορίου ἐπιστ. πρὸς Κελεστίνου Saep̄ scripsi ἐν Loofs: Nestoriana p. 170--172.

2. Ἐπιστ. α' Κυρίλλου πρὸς Νεστόριον «Μηνύοντος τοῦ εὐλαβεστάτου καὶ θεοφιλεστάτου τῆς Ρώμης ἐπισκόπου Κελεστίνου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἐπισκόπων περὶ τῶν ἀπενεχθέντων, οὐκ οἶδ' ὅπως, ἐκείσε χαρτίων, πότερόν ποτε, τῆς σῆς θεοσεβείας ἢ μὴ». Schwartz p. 23 - 24.

ἐκκλησιαστικὸν κύρος, πλὴν τοῦ τῆς Οἰκουμενικῆς συνόδου¹ Ἡ αἰγυπιακὴ ὁμοῦς σύνοδος, ἔχουσα ἴσως ὑπ' ὄψει τὴν δυσμένειαν τῆς αὐτῆς πρὸς τὸν Κύριλλον διὰ τὰς πρὸς τὴν ἐπιτόπιον διοίκησιν ἀνομιὰς σχέσεις του καὶ τὴν ἀνάμειξιν αὐτοῦ εἰς τὰ τῆς Ἐκκλησίας Κπόλεως, δὲν ἐπεδοκίμασε τὸ ὑπὸ τοῦ Κυρίλλου προταθὲν διάβημα, προτιμήσασα νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν συμμετοχὴν εἰς τοῦτο καὶ ἄλλων Ἐκκλησιῶν καὶ δὴ τῶν τῆς Δύσεως αἰτινες, ἀποτελοῦσαι τὸ ἥμισυ σχεδὸν τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, διὰ τοῦ ὄγκου αὐτῶν θὰ ἔκλινον τὴν πλάστιγγα ὑπὲρ τῶν ἀλεξανδρινῶν ἀπόψεων. Ἀπεφασίσθη ὁθεν νὰ γραφῆ ἕκθεσις πρὸς τὸν Κελεστίνον τῆς ὄλης ἐν Κπόλει καταστάσεως ἐκ τῆς ἑκάς τοῦ Νεστορίου διδασκαλίας, καὶ πρὸς πιστοῦσιν ταύτης παρεσκευάσθησαν ἀντίγραφα τῶν ὁμιλιῶν αὐτοῦ, προσετέθησαν δὲ καὶ τὰ πέντε κατὰ Νεστορίου βιβλία τοῦ Κυρίλλου, ἀποτελοῦντα εὐρυτέραν ἐπεξεργασίαν τοῦ περὶ ἐνανθρωπήσεως κεφαλαίου τοῦ **περὶ Τριάδος** παλαιότερου συγγράμματος αὐτοῦ, ἐπι δὲ συλλογῆ ἀποσπασμάτων τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας περὶ τοῦ ἐπιδίκου ζητήματος καὶ ἡ μέχρι τοῦδε ἀλληλογραφία αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἐπισκόπου Κπόλεως, πάντα δὲ ταῦτα μετὰ λατινικῆς μεταφράσεως, φιλοτεχνήθεισι κατ' ἐντολὴν τοῦ Κυρίλλου ἐν Ἀλεξανδροείᾳ. Ἐν τῇ πρὸς τὸν Κελεστίνον² ἐπιστολῇ ὁ Κύριλλος ἐξηγεῖ διατι οὔτε πρὸς αὐτὸν οὔτε πρὸς ἄλλον τινὰ τῶν

1. Κυρίλλου ἐπ. 8 πρὸς τοὺς αἰτιασαμένους αὐτὸν κτλ. «Τί οὖν ἐκάλυε καὶ ἡμᾶς ταῖς ἐκείνου φωναῖς γράψαι τάναντία καὶ εἰπεῖν: εἴ τις οὐ λέγει θεοτόκον εἶναι τὴν Μαρίαν, ἀνάθεμα; Ἄλλ' οὐ πεποίηκα τοῦτο δι' αὐτὸν τέως, ἵνα μὴ λέγωσιν τινες ὅτι ἀνεθεμάτισεν αὐτὸν ὁ Ἀλεξανδροείας ἐπίσκοπος ἦτοι ἡ σύνοδος ἡ Αἰγυπτιακὴ» Schwartz p. 109. Τὸ δ' αὐτὸ δεικνύται καὶ ἐξ ὧν λέγει πρὸς τὸν Βεροίας Ἀκάκιον: «Εἰ γὰρ εἴχομεν (ὁ Κύριλλος λέγει περὶ ἑαυτοῦ) ζῆλον θεοῦ καὶ τῆς τῶν Πατέρων φιλοθείας ἐγινόμεθα μιμηταί, *πάσαι ἂν ἦμεν* κατὰ τῶν τετοληκτότων φλυαρήσαι κατὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀναθεματισάντων ἡμᾶς τοῦ ζῶντος καὶ τοὺς πρὸς Θεὸν ὄντας ἡδὴ ἁγίους πατέρας *ψῆφον δόξαν ἐξετέγκαντες*, δι' ἧς ἦν εἰκὸς θεραπευεῖσθαι καὶ τοὺς εἰς πίστιν ἠδικημένους τῶν λαῶν». Schwartz p. 98—99. Καὶ πρὸς τὸν Κελεστίνον τέλος γράφων ὁ Κύριλλος λέγει: «Ἐγὼ δὲ ὁμολογῶ, κοῖτοι βουληθεὶς συνοδικῶ γράμματι φανερὸν αὐτῷ καταστῆσαι, ὅτι ταῦτα λέγοντι καὶ φρονοῦντι κοινωνεῖν οὐ δυνάμεθα, τοῦτο μὲν οὐ πεποίηκα» (Mansi in c. 1013).

2. Ὁ Duchesne III. p. 335 ἐξάγει δεῖγμα ἐξαιρετικῆς τιμῆς πρὸς τὸν πάπαν ὅτι προσφωνῶν αὐτὸν ὁ Κύριλλος ὀνομάζει «πατέρα» καίπερ κατὰ 10 ἔτη πρεσβύτερος αὐτοῦ ὡς ἀρχιερέυς. Ἄλλ' ὁ Κύριλλος πανταχοῦ ἀλλαχοῦ καλεῖ αὐτὸν «ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργόν» (Mansi in c. 1069, 1069, 1097, κ. ἄ.) ὡς καὶ οἱ ἐν Ἐιέσῳ πατέρες συνήθως «ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργόν καὶ συνεπίσκοπον». Ὁ Κύριλλος ἄλλως καὶ τὸν Πηλουπίτην Ἰσίδωρον καλεῖ «πατέρα», καίπερ πρεσβύτερον καὶ οὐχὶ ἐπίσκοπον. Εἶναι ὁμοῦς ἀνάγκη νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ὅπως ἔχει ἡ ἐπιστολὴ αὐτῆ τοῦ Κυρίλλου, λέγουσα «γράφω πάλιν» καὶ «δαίγων μὲ οὖν τὸν παρῳχηκὸτα καιρὸν καὶ οὐδὲν ὄλωσ οὔτε πρὸς τὴν σὴν θεοσέβειαν γέγραφα (περὶ Νεστορίου) κτλ», παρουσιάζει προφανῆ ἀντίφασιν καὶ καθιστᾷ ὑπόπτον εἰμὴ τὴν γνησιότητα τοῦ ὄλου, ἀλλὰ γε τὴν ἀκεραιότητα αὐτῆς. Ὁ Κύριλλος τὸ πρῶτον νῦν γράφει περὶ Νεστορίου πρὸς τὸν Κελεστίνον, καὶ ταῦτα προκληθεὶς ὑπὸ τούτου, ὡς δεικνύει αὐτὸς ὁ Κύριλλος ἐν τῇ α'. πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῇ, καὶ ὁμοῦς συγχρόνως λέγει ὅτι «πάλιν γράφει».

συλλειτουργῶν, κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἐκκλησιαστικὴν συνήθειαν ἔγραψε «περὶ τοῦ νῦν ὄντος ἐν Κπόλει καὶ τὴν ἐκκλησίαν διέποντος, 1 ἤλπισεν ὅτι δι' ἀπ' εὐθείας συνεννοήσεως καὶ ἄνευ θορυβίου θὰ κατάρθου νὰ ἀποσπάτη αὐτὸν τῆς κακοδοξίας καὶ καταπνίξῃ τὸ σκάνδαλον. Ἀποτυχὼν ὁμως νῦν καὶ ἐπικαλούμενος «τὰ μακρὰ τῶν ἐκκλησιῶν ἔθῃ» ἐπὶ σπουδαίων ὑποθέσεων ν' ἀναφέρεται πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης 2, πρᾶττει τοῦτο ἀνακοινούμενος τὰ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν. Καὶ περὶ μὲν τῶν πρὸς τὴν αὐτὴν τριῶν ὑπομνημάτων αὐτοῦ ὁ Κυρίλλος ὅλως σιωπᾷ· διαβεβαιοῖ ὁμως τὸν πάπαν, ὅτι ὁ κατὰ τοῦ Νεστορίου ἀγὼν του εὐμενῶς ἔγινε δεκτὸς εἰς τοὺς· ἐν τῇ πρωτεύουσῃ διέποντας κύκλους 3, ὅτι πλὴν ὀλίγων κολάκων πάντες ἐν Κπόλει ἀποκρούουσι τὴν μετ' αὐτοῦ ἐπικουωρίαν, ὅτι καὶ πᾶσα ἡ Ἀνατολὴ εἶνε ἐξεγερμένη κατὰ τῆς πλάνης τοῦ Νεστορίου, ὅστις ἀδιαμαρτυρῆτως ἐπιτρέψας τὸ ἀνάθεμα κατὰ παντὸς λέγοντος τὴν Μαρίαν «Θεοτόκον» φαίνεται ἰ οὕτως ἀναθεματίζων καὶ τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὴν Δύσιν καὶ ἐρειδόμενος ἐπὶ τῆς «δυναστείας τοῦ θρόνου» του καυχᾶται ὅτι θὰ παρασύρῃ πάντας νὰ πιστεύωσιν ὡς αὐτός. Καὶ αἱ μὲν διαβεβαιώσεις αὗται τοῦ Κυρίλλου εἶνε πάντως ὑπερμέτρως ἐξωγκωμένα 4 καὶ σκοπί-

1. Migne t. 77 c. 80 καὶ Schwartz p. 10.

2. Τὴν ἔκφρασιν ταύτην οἱ κατολικοὶ ἱστορικοὶ ἔρμαιον ἐθεώρησαν, πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ διοικητικοῦ πρωτείου τοῦ πάπα (Batiffol: Le Siège apostolique p. 349. Duchesne III. p. 335, ὅστις ὁμως δικαίως ἀπορεῖ πῶς τὸ «ἔθος» τοῦτο εἶχε λησμονηθῆ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πρὸ 26 ἐτῶν ἐν τῇ ὑποθέσει τοῦ Χρυσοστόμου). Ἐν τούτοις τὸ «ἔθος» τοῦτο, ἐρμηνεύον τὴν καθολικότητα τῆς Ἐκκλησίας, ἀπέβλεπεν εἰς πάντας τοὺς ἐπισκόπους, ὡς τοῦτο ἐξόχως διετύπωσεν ὁ Ἀλεξανδρείας Ἀλέξανδρος, ὅστις καταδικάσας ἐπὶ συνόδου τὸν Ἄρειον, τῷ 318 γράφων πρὸς τὸν ὁμώνυμόν του Θεσσαλονίκης ἔλεγε: «Ἐνὸς σώματος ὄντος τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας ἐντολῆς τε οὐσης ἐν ταῖς θείαις Γραφαῖς τηρεῖν σύνδεσμον τῆς ὁμονοίας καὶ εἰρήνης, ἀκόλουθόν ἐστι γράφειν ἡμᾶς καὶ σημαίνειν ἀλλήλοις τὰ παρ' ἐκάστου γινόμενα, ἵνα εἴτε πάσαι εἴτε καί τινες ἐν μέλει ἢ συμπάσσομεν ἢ συγκαίρομεν ἀλλήλοις. Σωκρ. Ἐ. Ἰστ I κ. 6. Ἡ δ' ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ δήλωσις τοῦ Κυρίλλου πρὸς τὸν Κελεστίνον ὅτι περὶ Νεστορίου καὶ τοῦ περὶ αὐτὸν σκανδάλου «οὐδὲν ὅλως οὔτε πρὸς τὴν σὴν θεοσέβειαν γέγραφα οὔτε μὴ πρὸς ἕτερόν τινα τῶν συλλειτουργῶν» οὐδεμίαν καταλείπει ἀμφιβολίαν ὅτι περὶ οὐδενὸς ἐνταῦθα προνομίου τοῦ πάπα πρόκειται, ἀλλὰ περὶ τοῦ «ἔθους» ὅπερ ἡ ἔννοια τῆς καθολικότητος ἐπέβαλλεν εἰς πάντας τοὺς ἐπισκόπους, ν' ἀνακοινῶσιν ἀλλήλοις τὰ σπουδαία ἀπασχολοῦντα τὰς ἐπὶ μέρους ἐκκλησίας ζητήματα.

3. «Ὅστις καὶ γεγράφασι εὐχαριστοῦντες πλείστοι τῶν ἐν τέλει».

4. Ἀπόδειξις τούτου εἶνε πρῶτον ἡ ἐξ ἀντιθέτου βεβαίωσις καὶ τοῦ Νεστορίου ὅτι ἡ αὐτὴ καὶ οἱ ἐν τέλει ἐπιδοκιμάζουσι τὴν πολιτείαν του (Mansi iv

μως ἐτέθησαν ἵνα παρασύρῳσι τὸν Κελεστῖνον καὶ τοὺς δυτικούς ἐπισκόπους κατὰ τοῦ Νεστορίου, ἡ δὲ «δυναστεία τοῦ θρόνου» δὲν εἶνε βεβιάως τὸ ἀσθενέστατον τῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς τὴν μετὰ τὸν Δάμασον καὶ τὸν Ζώσιμον Ρώμην ἀποτεινόμενον. Οὕτω παρασκευάσας τὸν πάπαν ὁ Κύριλλος ἐρωτᾷ: «Τί οὖν ποιῶμεν; πῶς ἡμῖν σιγητέον βλασφημουμένου τοῦ Χριστοῦ; . Διὸ δὴ καταξίωσον τυπῶσαι τὸ δοκοῦν καὶ πότερόν ποτε, χρῆ κοινωνεῖν αὐτῷ ἢ λοιπὸν ἀπειπεῖν μετὰ παρηγίας ὅτι τοιαῦτα φρονοῦντι καὶ διδάσκοντι οὐδεὶς κοινωνεῖ;» Ὑποβάλλει δὲ τέλος εἰς τὸν πάπαν ν' ἀνακοινώσῃ τὴν γνώμην αὐτοῦ δι' ἐπιστολῶν εἰς τοὺς ἐπισκόπους Μακεδονίας¹ καὶ τῆς Ἀνατολῆς, ἀναμφιβόλως ἵνα ἡ γνώμη τῆς Δύσεως, ἣν ἐξεπροσώπει ἐν τινι μέτρῳ ἡ ῥωμαϊκὴ σύνοδος μετὰ τοῦ πάπα², ἐπηρεάσῃ τοὺς ἐν Ἀνατολῇ, προκειμένου περὶ οἰκουμενικῆς συνόδου καὶ ἀριθμοῦ ψήφων. Τὴν ἀπάντησιν ταύτην καὶ τὸν ὀγκῶδη φάκελλον ὁ Κύριλλος ἀπέστειλε διὰ τοῦ διακόνου Ποσειδωνίου.

30. Ἡ ἐξ Αἰγύπτου βοήθεια αὕτη ἦτο διὰ τοὺς ἐντελῶς ἐν Ρώμῃ ἀπαρασκευούς οὐρανόπεμπτον εὐρημα. Εἴτε διότι ἡ πρὸ πολλοῦ παραγγεληῖσα εἰς τὸν Κασσιανὸν ἀνασκευὴ τῆς διδασκαλίας τοῦ Νεστορίου δὲν εἶχεν εἰσέτι ἀποσταλῆ ἐκ Μασσαλίας³ εἴτε διότι καὶ παραληφθεῖσα ἐν Ρώμῃ ἐθεωρήθη πολὺ κατωτέρα τῆς πανοπλίας τοῦ Κυρίλλου, ἣν ἐκόμισεν ὁ Ποσειδώνιος, ὁ Κελεστῖνος ἐκάλεσε σύνοδον τῶν ἐπισκόπων τῆς ἑαυτοῦ μητροπολιτικῆς διοικήσεως, καὶ μετὰ πολλὰς συζητή

c. 999-1000). Ἐπειτα δέ, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ἐν Ἐφέσῳ πεπραγμένων, ἡ Ἀνατολή—ἡ Ἐκκλησία Ἀντιοχείας καὶ πολλοὶ μητροπολίται καὶ ἐπίσκοποι τῆς Μ. Ἀσίας, τῆς Θράκης, τῆς Μοισίας, τῆς Θεσσαλίας καὶ ἄλλοι δὲν ἦσαν κατ' αὐτοῦ.

1. Ὁ Batiffol ἀναγράφων τοῦτο σημειοῖ «Μὴ λησμονῶμεν ὅτι ἡ Μακεδονία ὑπέκειτο εἰς τὸν πάπαν» (Le Siège apostolique p. 350). Ἐντούτοις ὁ μὲν Θεσσαλονίκης Ρουφὸς δὲν παρέστη εἰς τὴν Σύνοδον, ἀντιπροσωπευθεὶς ὑπὸ τοῦ Φιλίππων Φλαυιανοῦ, δὲν φαίνεται δὲ ἐπιδοκιμάσας τὰ ἐν Ἐφέσῳ γεγόμενα (πρβλ. ἐπιστ. Ἰωάννου καὶ Θεοδωρήτου ἐκ Κπόλεως πρὸς Ρουφὸν Schwartz t i, vol. 6 p. 41-42) ὁ μητροπολίτης (Δαρίσιος) τῆς Θεσσαλίας ἐκηρύχθη ὑπὲρ τοῦ Νεστορίου, οἱ δὲ λοιποὶ οὐδὲ παρέστησαν.

2. Διότι ἡ Ἐκκλησία Ἀφρικῆς ἐκλήθη ἰδιαιτέρως, ἐπίσης καὶ τῆς Σικελίας ὁ Μεδιολάνου Μαρτῖνος ἐνήργησεν ἀνεξαρκῆτως τοῦ Ρώμης, ἐπικοινωνήσας πρὸς τοὺς «Ἀνατολικούς» διὰ γραμμάτων καὶ πρὸς τὸν Θεοδόσιον γράψας ὑπὸ πνεῦμα δυσμενὲς πρὸς τὸν Κύριλλον (ἐπιστ. Ἰωάννου καὶ Θεοδωρήτου, ἐνθ' ἀνωτέρω).

3. Τοῦναντίον νομίζει ὁ Batiffol: Le Siège apostolique p. 351 καὶ note 3.

σεις¹ κατέληξαν εἰς τὴν καταδίκην τῆς διδασκαλίας τοῦ Νεστορίου, τὸν ὁποῖον προσηγάλλον, ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἀνακοινώσεως τούτου, ν' ἀποκηρύξῃ τὴν διδασκαλίαν του, ἐπὶ ἀπειλῇ ἀκοινωνησίας· ἐκήρυττον δ' ἑαυτοὺς οἱ ἐν Ρώμῃ μὴ ἀναγνωρίζοντας τὴν εἰς ἀκοινωνησίαν καταδίκην τῶν ἐν Κπόλει διαφωνούντων πρὸς τὸν Νεστόριον κληρικῶν καὶ μοναχῶν. Ὁ Κελεστίνος τὰς ἀποφάσεις ταύτας τῆς ῥωμαϊκῆς συνόδου διετύπωσεν εἰς ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Κύριλλον, ἐξ ἧς ἀποδεικνύται ὅλον τὸ ἀπαράσκευον τῶν ἐν Ρώμῃ καὶ ἡ ἀπλή προσχώρησις πρὸς τὰς ἀπόψεις τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας. «Τῇ ἡμετέρα· στυγνότητι τὰ διὰ τοῦ υἱοῦ ἡμῶν Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου ἀποσταλέντα παρὰ τῆς σῆς ἀγιότητος γράμματα ἀπέδωκεν εὐθυμίαν καὶ ἀντηλλαξάμεθα τὸ ἦδον πρὸς τὸ λυποῦν. Ἀποβλέποντες γὰρ καὶ ἐννοοῦντες ἅπερ εἶπεν ὁ τὴν ἐν Κπόλει Ἐκκλησίαν διεστραμμέναις προσομιλίαις ταράττειν ἐπιχειρῶν, οὐ σμικρῶ κατ' αὐτὴν τὴν ψυχὴν πεπληγασμένοι πόνῳ διαφόροις σκέψεων κέντροις ἐβασανίζόμεθα, ἐννοοῦντες ὅπως βοηθηθεῖεν εἰς τὸ ἐμμένειν τῇ πίστει. Ὡς δὲ τὴν ἡμετέραν διάνοιαν εἰς τὰ παρὰ τῆς σῆς ἀδελφότητος γραφέντα μετεστήσαμεν *ὡφθη ἡμῖν εὐθύς ἐτοιμοτάτη θεραπεία*, δι' ἧς ἡ λοιμώδης νόσος ὑγιεινῶ φαρμάκῳ ἀπελαθείη, *φημι δὴ τὴν τῆς καθαρᾶς πηγῆς ἔκροισαν, τὴν ἀπὸ τοῦ λόγου τῆς σῆς ἀγάπης ἐκρέουσαν*, δι' οὗ πᾶσα καθαριεῖται ἰλὺς τοῦ κακῶς διαχρομένου ρεῖθρου καὶ πᾶσιν ἀνοίγεται ὁ τρόπος τῆς δεούσης περὶ τὴν ἡμετέραν πίστιν ἐννοίας... Προσθεῖναι δὲ καὶ ἡμεῖς ἐμέλλομεν, ἀγαπητὲ ἀδελφέ, εἰμὴ ἐωρῶμέν σε τὰ αὐτὰ φρονοῦντα πάντα, ἅπερ φρονοῦμεν ἡμεῖς καὶ ἐν τῇ βεβαιώσει τῆς πίστεως ἐδοκιμάζομεν σε ἔκδικον ἰσχυρότατον.. Τοῦτον οὖν (τὸν Νεστόριον) ἡμεῖς² ἀπὸ τῆς περικλείσεως³ τῶν ἀμνῶν ἀποκινήσαι ὀφείλομεν, ἐὰν μὴ αὐτὸν ὡς θέλομεν διορθώσωμεθα... Εἴη δὲ τις φανερὰ ἀπόφασις κατ' αὐτοῦ ἐμμένοντος· ἔκκοπτεόν γὰρ τὸ τοιοῦτο τραῦμα. . Τί γὰρ ποιήσει μετὰ⁴ τῶν ἀλλήλοις ὁμονοούντων, ὃς μόνος ἑαυτῷ φρονεῖν δοκῶν ἄριστα ἀπὸ τῆς ἡμετέρας διχονοεῖ πίστεως, ὅθεν μενέτωσαν ἐν τῇ κοινωνίᾳ, οὓς αὐτὸς ἀντιλέγοντας αὐτῷ ἀπεκίνησε κοινωνίας, καὶ γινωσκέτω ὅτι αὐτὸς τὴν ἡμετέραν κοινωνίαν ἔχειν οὐ δυνήσεται, ἐναντιούμενος τῇ ἀποστολικῇ διδασκαλίᾳ. Συναφθεῖσθαι

1. Τοῦτο βεβαίον ὁ Κύριλλος ἐν ἐπιστ. πρὸς Ἰωάννην Ἀντιοχείας (Mansi iv c. 1052 καὶ Schwartz t. I. vol 1 pars 1 p. 91-93).

2. Δηλ. οἱ ὀρθόδοξοι ἐπίσκοποι, ἐγώ τε καὶ σὺ καὶ οἱ ἡμῖν ὁμοφρονοῦντες.

3. τῆς μάνδρας, τοῦ περιβόλου.

4. πάντως γραπτέον κατὰ.

σοι τοίνυν τῆς αὐθεντίας τοῦ ἡμετέρου θρόνου καὶ τῆ ἡμετέρῃ τοῦ τόπου διαδοχῆ ἔπ' ἐξουσίᾳ χρῆσάμενος ταύτην ἐκβιβάσεις ἀκριβεῖ στεγρότητι τὴν ἀπόφασιν, ἵνα ἢ ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀριθμουμένων ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ὑπομνήσεως ταύτης, τὰ κακὰ κηρύγματα ἑαυτοῦ ἐγγράφῳ ὁμολογία ἀθετήσῃ καὶ ἑαυτὸν διαβεβαιώσῃται ταύτην κατέχειν τὴν πίστιν περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν, ἣν καὶ ἡ Ρωμαίων καὶ ἡ τῆς σῆς ἀγιότητος Ἐκκλησία καὶ ἡ καθόλου καθοσίωσις κατέχει, ἢ ἐὰν μὴ τοῦτο ποιήσῃ εὐθύς ἢ σὴ ἀγιότης, ἐκείνης τῆς Ἐκκλησίας προνοησαμένη, μάθη αὐτὸν παντὶ τρόπῳ ἀπὸ τοῦ ἡμετέρου σωματείου ἀποκινήτεον τυγχάνειν»¹. Σημειώσεως ἄξιον εἶνε ὅτι πρῶτον μὲν οὐδεμία μνεία γίνεται ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ συνοδικῆς διαγνώμης καὶ ἀποφάσεως, ἐν ᾧ τοῦτο ὁρητῶς βεβαιοῖ ὁ Κύριλλος²· δεύτερον καταδικάζεται συνοδικῶς ἡ διδασκαλία τοῦ Νεστορίου, ἀλλὰ δὲν λέγεται οὔτε τί διδάσκει οὔτε τί πρέπει νὰ πιστεῖται καὶ διατί³, τρίτον ἀνατίθεται εἰς τὸν Ἀλεξανδρείας ν' ἀνακοινώσῃται τὴν ἀπόφασιν ταύτην τῷ Νεστορίῳ, ἐν ᾧ συγχρόνως αὐτῇ ἀνακοινοῦται δι' ἰδίας ἐπιστολῆς αὐτῷ τῷ Νεστορίῳ ἀποστελλομένης πρὸς τὸν Κύριλλον, εἰς ὃν συγχρόνως ἐδίδετο ἡ ψῆφος τοῦ πάπα ὅπως «ἐκβιβάσῃ» δηλ. ἐκτελέσῃ ταύτην τὴν ἀπόφασιν τ. ἔ. ἀνακοινώσῃ αὐτὴν—διότι ἄλλος τρόπος ἐκτελέσεως δὲν ὑπῆρχεν,—ἀφοῦ ἡ ἀνακοινώσις αὐτῇ ἐγένετο ἀμέ-

1. Mansi IV. c. 1020-9021. καὶ Schwartz ἐνθ' ἄνωτ. p. 75-77.

2 Ἐν τῇ πρὸς Ἰωάννην Ἀντιοχείας ἐπιστ. Schwartz αὐτ. p. 91 93' καὶ ἐν τῇ πρὸς Νεστόριον γ'. ἐπιστ. αὐτ. p. 34-42. «Ἴδου τοίνυν ὁμοῦ τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ, τῇ κατὰ τὴν μεγάλην Ρώμην συνειλεγμένη, προεδρεύοντος τοῦ δαιωτάτου ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν Κελεστίνου τοῦ ἐπισκόπου».

3. Τὴν παρατήρησιν ταύτην εἰς βάρος τοῦ Κελεστίνου ἔκαμιν ἤδη καὶ ὁ Duchesne (III. p. 386), προσθεὶς μάλιστα ὅτι ἐν Ρώμῃ ἐπίστευον περὶ Νεστορίου ὅτι ὑπέβαλον εἰς αὐτοὺς οἱ ἐν Κπόλει φανατικοὶ αὐτοῦ ἐχθροί, ὅτι δηλ. ἦτο εἰδός τι ἐπιδιωρθωμένου Παύλου τοῦ Σαμοσατέως, ὅπερ ἐνίσχυσε καὶ ὁ Κασσιανὸς διὰ τῆς ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἐκ Κπόλεως ἐσφαλμένων πληροφοριῶν ἀνασκευῆς τῆς διδασκαλίας τοῦ Νεστορίου, τὸν ὁποῖον προσκαλοῦντες νὰ πιστεῖται περὶ Θεοτόκου ὅτι διδάσκει ἡ Ρωμαϊκῆ, ἡ Ἀλεξανδρινῆ καὶ ἡ καθόλου Ἐκκλησία, φαίνονται ἀγνοοῦντες τὰς τοπικὰς περὶ ταύτης τῆς διδασκαλίας διαφορὰς, ἰδίᾳ τὰς μεταξὺ Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας, διότι ἡ Ρώμη βαθύτερον δὲν εἶχε μέχρι τότε ἐξετάσει τὸ ζήτημα, ἀφοῦ κατέφυγε πρὸς τὸν Κασσιανὸν καὶ ἐξηπατάτο τοσοῦτον εὐκόλως ὑπὸ τῶν ἐν Κπόλει ἀντιπάλων τοῦ Νεστορίου. (αὐτ. σημ. 4). Ὁ δὲ Batiffol (Le Siège apostolique p. 352) κολάζων τὸ πρᾶγμα λέγει ὅτι «ὁ Κελεστίνος ἀπέφυγε νὰ διατυπώσῃ τὰς πλάνας τοῦ Νεστορίου», χαρακτηρίζει ὁμοῦ καὶ οὗτος τοῦτο ὡς déficit de cette lettre romaine (p. 354).

σως ὑπὸ τοῦ Κελεστίνου πρὸς πάντας τοὺς ἐνδιαφερομένους, Νεστόριον, κληρὸν καὶ λαὸν τῆς Κπόλεως, Ἰωάννην τὸν Ἀντιοχείας, Ρούφον τὸν Θεσσαλονίκης Ἰουβενάλιον Ἱεροσολύμων καὶ Φλαυιανὸν τὸν Φιλίππων. Ὁ Κύριλλος κατ' οὐσίαν μετετρέπετο εἰς ἀπλοῦν ταχυδρομικὸν ὑπάλληλον καὶ πρὸς τοῦτο ἀπητήθη «ἡ αὐθεντία τοῦ θρόνου» τῆς Ρώμης! Ἡ αὐθεντία καὶ ἡ πληρεξουσιότης θὰ εἶχε βεβαίως σημασίαν ἂν προὔκειτο περὶ ἐκδικάσεως τῆς ὑποθέσεως ἐνώπιον συνόδου· ἀλλὰ ἡ ἀπόφασις τῆς ῥωμαϊκῆς συνόδου ἦτο κήρυξις ἀκοινωνησίας κατὰ Νεστορίου καὶ ἀφορισμοῦ. Ἀλλὰ τοιαύτη ταχυδρομικὴ ὑπηρεσία ἠδύνατο φυσικώτερον νὰ γίνη διὰ τῆς συνήθους ὁδοῦ ἢ ἐπὶ τέλους διὰ τῶν ἐν Ἀνατολῇ δῆθεν βικαρίου τῆς ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Θεσσαλονίκης Ρούφου. Τοῦναντίον βλέπομεν ὅτι τοῦτον μὲν ἀντιπαρέρχεται ὁ Κελεστίνος, οὕτως ἐπίσημον θέσιν κατέχοντα, ἐπιστέλλει δὲ καὶ ἀνακοινῶν τὴν συνοδικὴν τῆς Ρώμης ἀπόφασιν καὶ εἰς τὸν Φιλίππων Φλαυιανόν. Δὲν ἐξηγεῖται τέλος καὶ ἄλλη παράλειψις τοῦ Κελεστίνου: Τοιαύτην ἐπίσημον πράξιν τῆς Ἐκκλησίας ἦν ἀξιοῖ ὅτι ἐκπροσωπεῖ αὐτὸς καὶ ἦτις ἀφορᾷ εἰς τὸν ἐπίσκοπον τῆς πρωτεύουσας τοῦ κράτους, δὲν ἀναγγέλλει εἰς τὸν αὐτοκράτορα, καθῆκον πρῶτιστον, τὸ ὅποιον δὲν παρεῖδεν ὁ Κύριλλος, γράψας ἤδη πρὸ πολλοῦ πρὸς τὸν Θεοδόσιον Ἐπίσης πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι αἱ παπικαὶ θεωρίαι δὲν εἶναι καὶ πολὺ ἔκτυποι ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ Κελεστίνου. Δὲν ἀποφαίνεται οὗτος ἄφ' ἑαυτοῦ μόνου, ἀλλ' ἐξ ὀνόματος πάντων τῶν Ὀρθοδόξων ἐπισκόπων, οἵτινες τὸν Νεστόριον «ἀπὸ τῆς περικλείσεως τῶν ἀμῶν ἀποκινήσαι ὀφείλουσι» καὶ νὰ «ἐκκόψωσι τὸ τοιοῦτο τραῦμα», διότι οὐδὲν δύναται νὰ πράξῃ μόνος αὐτὸς κατὰ τῶν «λοιπῶν ἐπισκόπων ὁμονοούντων», ἢ δὲ διδασκαλίᾳ, ἦν ὀφείλει νὰ πιστεύῃ εἶνε ἢ ὑπὸ τῆς Ρωμαϊκῆς, τῆς Ἀλεξανδρινῆς καὶ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας πρεσβευομένη. Ἐν δὲ τῇ πρὸς τὸν Νεστόριον ἐπιστολῇ ὁ Κελεστίνος τὴν καταδικὴν τῶν Πελαγιανῶν καὶ τὴν εἰρήνην τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας ἀποδίδει ἐξίσου εἰς τὴν «Ἀνατολὴν καὶ τὴν Δύσιν», αἵτινες «ἀκοντίῳ συμφωνούσης ἀποφάσεως ἐπληξάν αὐτούς»¹. Οἱ νεώτεροι καθολικοὶ ἱστορικοὶ² θεωροῦσιν ἀτυχῆ τὴν ἔμπνευσιν τοῦ Κελεστίνου ν' ἀναθέσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων τῆς ἐν Ρώμῃ συνόδου εἰς τὸν προσωπικὸν ἐχθρὸν τοῦ Νεστορίου τὸν ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας. Τὸ λεχθὲν ὅτι ἡ ἐνέργεια αὕτη τοῦ Κελεστίνου εἶνε τὸ πρῶτον παράδειγμα τῆς δημιουργίας ὑπὸ τῶν παπῶν τοῦ ἀξιώματος ἢ

1. Mansi IV. c. 1025 καὶ Schwartz αὐτ. p. 83-89.

2. Duchesne III. p. 336.

τῆς ὑπηρεσίας τῶν *executores*, τὸ ὁποῖον μετὰ πολλοὺς αἰῶνας καὶ μόνον ἐν τῇ Δύσει ἐχρησιμοποιήθη ὑπὸ τῶν ῥωμαίων ἀρχιερέων¹, εἶνε κενολογία, οὐδόλως ὑπὸ τῶν πραγμάτων δικαιολογουμένη. Καὶ ἂν ἀκόμη ὑποτεθῆ ὅτι τὸ διάβημα τοῦτο ἦτο οἰονεὶ «τὸ πρῶτον σπέρμα διαρκοῦς ἀξιώματος, ἐξασφαλίζοντος ἐν Ἀνατολῇ τὴν δρᾶσιν τοῦ ῥωμαίου ἐπισκόπου»², οὐδὲν ἄλλο ἀποδεικνύει εἰ μὴ ὅτι οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ρώμης, ἀποτυχόντες νὰ ἐπιβληθῶσιν ὑπὸ τὸ πνεῦμα τοῦτο ἐν τῇ Δύσει καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἰταλίᾳ³, ἐδοκίμαζον τὴν τύχην ἐν Ἀνατολῇ, ἐκμεταλλευόμενοι τὰς τυχαίας διαφορὰς τῶν Ἐκκλησιῶν πρὸς ἀλλήλας, καὶ λησμονοῦντες τὰς μέχρι τότε, καὶ ὑπὸ τὰς καλυτέρας δι' αὐτοὺς συνθήκας, ἀποτυχίας τῆς τοιαύτης αὐτῶν πολιτικῆς. Ἡ ἐν τῇ ῥωμαϊκῇ συνόδῳ ληφθεῖσα περὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Νεστορίου ἀπόφασις δὲν ἀντεπροσώπευε τὴν κρίσιν ὅλης τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἀποδεικνύει ἡ αὐτοτελής καὶ ἀνεξάρτητος ἀπὸ τῆς Ρώμης ἐνέργεια τοῦ ἐπισκόπου Μεδιολάνου⁴ καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Β. Ἀφρικῆς, ἧς ὁ μὲν ἐπ. Αὐγουστίνος ἐκλήθη καὶ ἰδιαιτέρως ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος εἰς τὴν Σύνοδον, ὁ δὲ Καρχηδόνος Καπρέολος καὶ δι' ἰδίου ἀπεσταλμένου

1. Batiffol: *Le Siège apostolique* p. 357-358. Ἡ νεωτέρα Ρώμη διὰ τοῦ νῦν πάπα Πίου τοῦ ια'. ἐχρωμάτισε τὸ πρᾶγμα καὶ πολὺ ζωηρότερον ὑπὸ τὸ πνεῦμα τῶν σημερινῶν τοῦ παπισμοῦ ἀντιλήψεων. Ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐπὶ τῇ 15ῃ ἑκατονταετηρίδι τῆς ἐν Ἐφέσῳ συνόδου ἐγκυκλίῳ του *Lux Veritatis* ὁ πάπας γράφει «Τὴν ἀσφαλῆ ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως ταύτης (τῆς ἐν Ρώμῃ συνόδου) ὁ ῥωμαῖος Ποντίφηξ διέταξεν (*ordonna*) εἰς τὸν πατριάρχην Ἀλεξανδρείας διὰ τῶν ἐξῆς ἐπιβλητικῶν λόγων: δυνάμει λοιπὸν τοῦ κύρους, ὅπερ ἔχεις ἐκ τῆς ἡμετέρας καθέδρας καὶ ἐξ ὀνόματος ἡμῶν ἐκτέλεσον ἐν πάσῃ αὐστηρότητι τὴν δε τὴν ἀπόφασιν, ἡμετέραν οὖσαν κτλ.» (*Documentation Catholique* 1932 janvier 9 col. 67-90). Δυστυχῶς ἡ εἰρημένη τοῦ ἐπικρατοῦντος σήμερον ἐν τῷ *Sacro Collegio* τοῦ Βατικανοῦ πνεύματος Ἐγκύκλιος πλεῖον πάσης ἄλλης μέχρι τοῦδε παπικῆς Ἐγκυκλίου διαφωνεῖ πρὸς τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν, ἐφ' ἧς τοσοῦτον ἀνεπιτυχῶς ἐπεζήτησε νὰ στηριχθῆ.

2. Batiffol αὐτόθι p. 358 «*l' amorce d' une institution durable assurant en Orient l' action de l' évêque de Rome*».

3. Batiffol: αὐτόθι p. 203. 205. 206. 207.

4. Ἐπιστ. τῶν ἐν Κπόλει «Ἀνατολικῶν» πρὸς Ρουφὸν Θεσσαλονίκης παρὰ Schwartz t. I, 1, 1 p. 41-42 καὶ μάλιστα «αἵτησις» τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν Βασιλέα ἐκ Χαλκηδόνος: «Οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνοι (οἱ τῶν Ἰταλῶν) τοῖς Κυρίλλου συνθέσθαι δόγμασιν ἀνέξονται, οἵτινες καὶ τῇ ἡμετέρῃ εὐσεβεῖ βίβλῳ τοῦ μακαριωτάτου Ἀμβροσίου ἀπέστειλαν, ἐναντία τῇ ἀναφύσει ταύτῃ θρησκείᾳ (= διδασκαλίᾳ τοῦ Κυρίλλου) διδάσκουσιν» Schwartz t. IV, 1, 7 p. 75.

άντεπροσωπεύθη και ιδίαν έκθεσιν γνώμης απέστειλε πρὸς τὴν Σύνοδον. Ἐν ἡ ἐν Ρώμῃ, ἀποφασίς άντεπροσώπευεν ὅλην τὴν Δύσιν, οἱ ἐπίσκοποι οὗτοι τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς ἀπλούστατα θ' ἀνεφέροντο εἰς τὰ ἐν Ρώμῃ δεδογμένα ὡς ἔγκυρα καὶ μὴ ἐπιδεχόμενα οὐδεμίαν ἀμφισβήτησιν. Περὶ δὲ οὕτω σπουδαίου ζητήματος—causa maior, ἀφορῶντος εἰς τὴν ὅλην Ἐκκλησίαν, ὁ πάπας, ἂν ὄντως ἀνεγνωρίζοτο εἰς αὐτὸν διοικητικὸν πρωτεῖον ἐν τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ, ἔπρεπε ν' ἀνακοινώσῃται τὴν ἀπόφασιν τῆς ἐν Ρώμῃ συνόδου καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας τῆς Δύσεως, ὅπερ ὁμως δὲν φαίνεται πράξας. Οὕτω δὲ κρινομένη ἡ ἀπόφασίς τῆς ἐν Ρώμῃ συνόδου δὲν ἀντιπροσωπεύει τὴν ὅλην ἐκκλησίαν τῆς Δύσεως, ὡς ἠρέσκετο νὰ παριστᾷ τὸ πρᾶγμα ὁ Κύριλλος¹.

31. Ἡ ἀπόφασίς τῆς ἐν Ρώμῃ συνόδου, ἀπὸ 11 Αὐγούστου τοῦ 430, μετὰ τῆς πρὸς τοὺς ἀνατολικοὺς ἐπισκόπους ἀνακοινώσεως αὐτῆς κατὰ τὴν ὑπόδειξιν τοῦ Κυρίλλου, ἐλήφθη ἐν Ἀλεξανδρείᾳ περὶ τὰ τέλη τοῦ αὐτοῦ μηνὸς διὰ τοῦ αὐτοῦ διακόνου Ποσειδωνίου Ὁ Κύριλλος ὁμως δὲν ἔσπευσεν ἀμέσως εἰς τὴν «ἐκτέλεσιν» αὐτῆς. Πρὶν ἢ ἐξαποστείλῃ πρὸς τὸν Νεστόριον τὴν πρωτοφανῆ ταύτην ῥωμαϊκὴν ἀπόφασιν, τὴν μὴ διατυποῦσαν οὔτε τὴν καταδικαζομένην διδασκαλίαν τοῦ Νεστορίου οὔτε τὴν ἐπίσημον περὶ τοῦ ἐπιμάχου ζητήματος πίσιν τῆς ῥωμαϊκῆς καὶ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, ἦν ἐκαλεῖτο νὰ δεχθῆ ὁ ἐπίσκοπος Κπόλεως, πρῶτον μὲν διὰ τοῦ αὐτοῦ Ποσειδωνίου ἀπέστειλε τὰς πρὸς τὸν Θεσσαλονίκης Ροῦφον, Φιλίππων Φλαυιανόν, Ἰωάννην Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων Ἰουβενάλιον² ἐπιστολὰς τοῦ Κελεστίνου μετὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς Ρωμαϊκῆς συνόδου, ἔπειτα δὲ συνεκάλεσε τὴν ἐπαρχιακὴν σύνοδον τῆς Αἰγύπτου, εἰς ἣν ὑπέβαλε τὴν κρίσιν τῆς ῥωμαϊκῆς συνόδου καὶ προεκάλεσεν ὁμοίαν ἀπόφασιν καὶ τῆς Ἀλεξανδρινῆς ἢ αἰγυπτιακῆς Ἐκκλησίας, ἐν ἀναμονῇ τῶν ἀποφάσεων καὶ τῶν εἰρημένων Ἐκκλησιῶν, πρὸς τοὺς ἐπισκόπους τῶν ὁποίων ἀνε-

1. Τὰ πρακτικὰ τῆς ἐν Ρώμῃ συνόδου δὲν σφῆζονται καὶ μόνον μικρὸν ἀπόσπασμα αὐτῶν διετήρησεν Ἀρνόβιος ὁ νεώτερος (Migne Patr. L. t. 53 p. 289) Ὁ Κύριλλος ὁμιλεῖ περὶ «πολλῶν συνεδρίων γενομένων» ὑπὸ τῶν ἐν Ρώμῃ εὐεθέντων ἐπισκόπων. (Mansi IV. c. 1052).

2. Πρὸς τὸν τελευταῖον τοῦτον, ἀνθρώπον φιλόδοξον καὶ εὐετηδεϊστάτον, (ὁ Duchesne ὀνομάζει αὐτὸν ἀπλούστατα «ῥαδιοῦργον») ἔγραψε καὶ ιδίαν ἐπιστολήν, ἐν ἣ πλὴν ἄλλων προέτρπευεν αὐτὸν νὰ ἐνεργήσῃ παρὰ τῇ αὐτῆ ὁπως θυσιασθῆ εἰς ἄνθρωπος, ὁ Νεστόριος, χάριν τῆς ἡσυχίας τῆς οἰκουμένης, ἂν μὴ ὑποχωρήσῃ εἰς τὰς «ἀπάντων συμβουλὰς» Mansi t. iv. c. 1056.

κοινώθησαν τὰ ἐκ Ρώμης γράμματα, καὶ ἡ προσχώρησις ἢ μὴ τῶν ὁποίων εἰς τὴν κρίσιν τῶν ἐν Ρώμῃ θὰ καθόριζε τὴν περαιτέρω πορείαν καὶ ἐνέργειαν τοῦ Κυρίλλου. Ἐπέστειλε δὲ καὶ αὐτὸς πρὸς τοὺς εἰρημένους ἐπισκόπους, παριστῶν τὴν ἀνάγκην τῆς ἐνότητος καὶ «κοινωνίας πρὸς ἅπασαν τὴν Δύσιν», ἣτις ὁμοφώνως κατεδίκασε τὸν Νεστόριον. Ἐκ τῆς σφζομένης ἐπιστολῆς αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἀντιοχείας Ἰωάννην ¹ μανθάνομεν ὅτι ἐπιρρίπτει τὴν εὐθύνην τῶν ἐν Ρώμῃ ἀποφασισθέντων εἰς τὸν Νεστόριον, ὅστις κατηγορήσας τοὺς ἀντιπάλους αὐτοῦ πρὸς τὸν Κελεστῖνον καὶ διὰ τῶν γραμμάτων καὶ ὁμιλιῶν του δημιουργήσας σκάνδαλον καὶ ἐν τῇ Δύσει προκάλεσε τὴν ἐν Ρώμῃ καταδίκην αὐτοῦ «ὑπὸ τῆς ἁγίας Ρωμαίων συνόδου», εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς ὁποίας «ἀνάγκη πείθεσθαι τοὺς ἀντεχομένους τῆς πρὸς ἅπασαν τὴν Δύσιν κοινωνίας». ἀπεριφράστως δὲ λέγει ὅτι, χωρὶς νὰ προδικάσῃ τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἀντιοχείας, αὐτὸς θ' ἀκολουθήσῃ τοὺς δυτικούς, φοβούμενος ν' ἀποσπασθῇ «τῆς τοσοῦτων κοινωνίας», δηλ. τοσοῦτο πολυπληθῶν ἐκκλησιῶν (καὶ οὐχὶ τοῦ κύρους μόνης τῆς ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας).

32. Ὁ Ἀντιοχείας καὶ ἐκ τῶν ἐκ Ρώμης καὶ Ἀλεξανδρείας ἐπιστολῶν καὶ ἐκ τῶν συμπληρωματικῶν πληροφοριῶν τοῦ Ποσειδωνίου ἀνετελήφθη τοῦ ἀληθοῦς σκοποῦ τοῦ ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας, νὰ συνασπίσῃ τὴν πλειοψηφίαν τῆς ἱεραρχίας κατὰ τοῦ Νεστορίου καὶ κηρύττων αὐτὸν αἰρετικὸν ἀπαλλάξῃ ἐαυτὸν τῆς δυσκόλου θέσεως ν' ἀπολογηθῇ ἐνώπιον συνόδου ἐπισκόπων, παρασκευασθείσης ὑπ' ἐκείνου. Ὁ Ἰωάννης ἐγίνωσκε λεπτομερῶς τὰ ἀπὸ ἔτους καὶ πλεον ἐν Κπόλει περὶ τὸν Νεστόριον ἐξελισσόμενα γεγονότα, τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ περὶ ἐνανθρωπήσεως, οὐδὲν παρέχουσαν τὸ ὑποπτον ἀπὸ ἀπόψεως ὀρθοδοξίας, καὶ τὴν ἔχθραν κατ' αὐτοῦ τοῦ διηρημένου κλήρου τῆς πρωτεύουσας καὶ τῶν αὐτόθι μοναχῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑποστήριξιν τῆς ἀλλῆς ² καὶ τὴν σύγκρουσιν αὐτοῦ πρὸς τὸν Κύριλλον ἐκ τε τῆς προτέρας τούτου πρὸς τὸν Ἀκάμιον ἐπιστολῆς καὶ ἐκ τῆς ἡδὴ διὰ τοῦ Ποσειδωνίου ἐξ Ἀλεξανδρείας κομισθείσης ³. Ἔσπευσεν ὅθεν, κατόπι συνεννοήσεως μετὰ τινων φίλων αὐτοῦ καὶ τοῦ Νεστορίου ἐπισκόπων τοῦ ἀντιοχειακοῦ κλίματος, ἐν οἷς καὶ Θεοδώρητος ὁ Κύρου,

1. Mansi t. IV. c. 1052 καὶ Schwartz 1, I, 1, p. 91-93.

2. Ἀποκρισιάρχιος αὐτοῦ ἐν Κπόλει ἦτο ὁ πρεσβύτερος Ἀσφάλειος (βλ. ἀνωτ. σ. 41), ὅστις καὶ εἶχεν αὐτὸν ἐνήμερον τῶν ἐν Κπόλει συμβαινόντων.

3. Mancini t. IV. c. 1052 καὶ Schwartz ἐνθ' ἀνωτ. p. 92.

ἴσως δὲ καὶ Ἰακάκιος ὁ Βεροίας, τὰ γράψῃ πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Κπόλεως ἀνακοινῶν αὐτῷ τὰ ἐκ Ρώμης καὶ Ἰαλεξανδρείας ἐπεσταλμένα καὶ συμβουλευῶν αὐτῷ, πρὸς ἀποφυγὴν νέας διασπάσεως τῆς οὕτω μετὰ κόπου ἐπιτευχθείσης διὰ τοῦ Βεροίας ἐνώσεως τῶν Ἰακκλησιῶν¹, τὰ δεχθῆ τὴν χρῆσιν τῆς λέξεως «Θεοτόκος», ἀπαντήσεως καὶ εἰς πολλοὺς πατέρας τῆς Ἰακκλησίας καὶ ἀνταποκρινομένης ὀρθῶς εἰς τὴν περὶ γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος ἐκ Παρθένου πίστιν τῆς Ἰακκλησίας, ἣν καὶ αὐτὸς ὁ Νεστόριος ἔχει. Ὁ Ἰωάννης εἶνε πεπεισμένος, ἐκ τῶν ἀνακοινώσεων κοινῶν φίλων, ὅτι ὁ Νεστόριος ὀρθῶς ἐρμηνεύει τὰ περὶ ἐνανθρωπήσεως². Ἐπίσης γινώσκει ὅτι ἡ ἄρνησις τῆς χρήσεως τοῦ «ὀνόματος Θεοτόκος», *καταλλήλου* πρὸς ἀπόδοσιν τοῦ «εὐσεβοῦς φρονήματος», ἀνεστάτωσε πρὸ πολλοῦ τὴν ὄλην Ἰακκλησίαν πρὸς καταπαυσιν τοῦ σάλου τούτου καὶ πρὸς ἀποτροπὴν τῆς ἀπειλουμένης ἀποσχίσεως τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Δύσεως, τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τῆς καθολικῆς ἐνότητος, ἡ ὑποχώρησις ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τῆς εἰρημένης λέξεως οὐδεμίαν μείωσιν συνεπάγεται τοῦ κύρους καὶ τῆς ἀξιοπροεπείας τοῦ ἐπ. Κπόλεως ἐνώπιον τῆς ἀξιωσεως τινῶν τῶν «ἐν τῇ Ἰακκλησίᾳ ἐπισήμων»³. Ὑπομνησκει δὲ αὐτὸν τοιαύτην σὺμφωνία ἄλλοτε ὑποχώρησιν τοῦ Θεοδώρου Μοψουεστίας περὶ διδασκαλίας, ἀποδοκιμασθέντος καὶ πολεμηθέντος ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Νεστορίου. Ἐν ἀντιθέσει δὲ πρὸς τὸν πάπαν Κελεστίνον, τὸν μηδὲν εἰπόντα περὶ τῆς ὀρθοδόξου διδασκαλίας, ἦν ἡξίου τὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τὸν Νεστόριον, ὁ Ἰωάννης σαφῶς καὶ ἀπεριφράστως ἐκτιθεὶς τὴν ὀρθόδοξον περὶ ἐνανθρωπήσεως διδασκαλίαν, ἦν ἄριστα ὁ ὄρος «θεοτόκος» ἀποδίδει, θερμῶς παρακαλεῖ αὐτὸν τὰ ἀποφασίσῃ μετὰ τῶν εἰλικρινῶν φίλων καὶ οὐχὶ τῶν κολάκων πολὺ συντομώτερον ἢ εἰς δέκα ἡμέρας καὶ ἀποκρίνηται «παραχρῆμα τὸ δοκοῦν, μᾶλλον δὲ μὴ τὸ δοκοῦν, ἀλλὰ τὸ συμφέρον»⁴. Ὁ Ἰωάννης ἔβλεπεν ὀρθῶς καὶ ὀξέως τὰ πράγματα, τὸ δὲ

1. Ἐννοεῖ τὰ μετὰ τὴν καταδίκην καὶ τὸν θάνατον τοῦ ἱεροῦ Χρυσόστομου.

2. «Εἰ γὰρ ἡ διάνοιά σου τοῦ αὐτοῦ τοῖς πατρῶσι καὶ τῆς Ἰακκλησίας διδασκαλίας φρονήματος ἔχεται (τοῦτο γὰρ διὰ πολλῶν καὶ κοινῶν φίλων περὶ σοῦ, δέσποτα, μεμαθήκαμεν)».

3. Ἀποδείκνυται ὅτι αὐτὸς ὁ Νεστόριος εἶπεν ἐν Κπόλει πρὸς πολλοὺς ὅτι «εἰ τινες τῶν ἐν τῇ Ἰακκλησίᾳ ἐπισήμων καὶ τοῦτο ὑπόθινον, οὐκ ἂν παραιτήσαιτο ἀνενδοιάστως καὶ Θεοτόκον εἰπεῖν τὴν ἁγίαν Παρθένον». Schwartz ib. p. 96.

4. Αὐτόθι p. 96. γ. Grumel ἐν Echos d' Orient 1931 No 163 p. 299 νομί-

διάβημα καὶ τὴν ἐνέργειαν τοῦ τε πάπα καὶ τοῦ Κυρίλλου ἠρμήνευσεν οὐχὶ ὡς διοικητικῆς φύσεως ἀξίωσιν, ἀλλ' ὡς ἀπειλοῦσαν τὴν διάσπασιν τῶν Ἐκκλησιῶν, ὡς τοῦτο φαίνεται ἐκ τῆς συστάσεως πρὸς τὸν Νεστόριον «οὕτως ἐντυχεῖν αὐτοῖς (ταῖς ἐκ Ρώμης καὶ Ἀλεξανδρείας ἐπιστολαῖς, ὧν ἀντίγραφα πρὸς αὐτὸν ἀπέστειλε) ὥστε μῆτε τάραχόν τινα κατὰ διάνοιαν ὑποστῆναι... μῆτε καταφρονῆσαι τοῦ πράγματος». Ὁ Νεστόριος, ὅστις ἴσως τὸ πρῶτον νῦν ἔμαθε περὶ τῆς κοινοπραγίας τοῦ Κελεστίνου καὶ τοῦ Κυρίλλου, ἐδέχθη ἀμέσως τὴν φρόνιμον συμβουλήν τοῦ ἐξ Ἀντιοχείας συναδέλφου καὶ ἔσπευσε νὰ διαβεβαιώσῃ αὐτόν, ὅτι οὐδὲν κώλυμα εὔρισκε νὰ δεχθῆ τὸν ὄρον «Θεοτόκος», τὸν ὁποῖον ἤδη καὶ δημοσίᾳ εἰς ὀμιλίαις αὐτοῦ ἐχρησιμοποίησε ¹, ἀνετίθει ὁμως εἰς τὴν συνερχομένην οἰκουμενικὴν σύνοδον ὅπως καθορίσῃ ἀκριβῶς καὶ ἀπεριφράστως τὴν δογματικὴν ἔννοιαν αὐτῆς, συνωδὰ τῇ διδασκαλίᾳ τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου, πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως πρὸς τὰ δόγματα τοῦ Σαμοσατέως Παύλου καὶ τοῦ Ἀρείου. Ἡ ἀπόκρισις αὕτη τοῦ Νεστορίου καθησύχασε πάντως τοὺς ἐν Ἀντιοχείᾳ φίλους αὐτοῦ, οἵτινες τοσοῦτο ζωηρὸν ἐνδιαφέρον ἔδειξαν περὶ τῆς τύχης αὐτοῦ ².

Ἡ Σύνοδος ἐν Ἐφέσῳ.

33. Ἐκ τῆς πρὸς τὸν Ἰωάννην ἀπαντητικῆς ἐπιστολῆς τοῦ Νεστορίου, ὡς καὶ ἐκ τῆς δευτέρας αὐτοῦ πρὸς Κελεστίνον ἀποδείκνυται, ὡς εἶδομεν, ὅτι ἡ σύγκλησις οἰκουμενικῆς συνόδου, πρὸς ἐπίλυσιν διοικητικῶν καὶ δογματικῶν ζητημάτων, εἶχεν ἤδη ἀποφασισθῆ ὑπὸ τοῦ Θεοδοσίου. Τὴν σύγκλησιν τῆς συνόδου πάντως προεκάλεσε πρῶτος ὁ Νεστόριος ³, ζεὶ διὰ τούτων τὸν Ἰωάννην συμβουλευόντα νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὴν ἐκ Ρώμης καὶ Ἀλεξανδρείας ἀξίωσιν καὶ ἀναγνωρίζοντα οὕτως τὴν ἀξίαν τῆς ῥωμαϊκῆς ἀποφάσεως· «δι' αὐτὸν οὐδεμίαν ἄλλην λύσιν ὑπάρχει εἰ μὴ ὑποταγή». Ἡ ἀνωτέρω ἀνάλυσις δὲν δικαιολογεῖ τοιοῦτο συμπέρασμα.

1. Ἐπιστ. Νεστορίου πρὸς Εἰρηναῖον, παρὰ Loofs: Nestoriana p. 190 καὶ πρὸς Κελεστίνον, αὐτόθι p. 181. Ἐν τούτοις ἐκ τῆς οὕτω μετριοπαθοῦς ἀπαντήσεως τοῦ Νεστορίου ὁ Grumel ἐξάγει μόνον ἐνδειξιν ὑπερηφανίας, ἥτις δὲν ἐπιτρέπει αὐτῷ τὴν ὑποταγὴν καὶ τὸν θρόνον τοῦ Κυρίλλου. (αὐτόθι).

2. Ὁ Ἀντιοχείας Ἰωάννης ἔγραψεν ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα καὶ πρὸς κοινούς φίλους ἐν Κπόλει, ὡς τὸν κόμιτα Εἰρηναῖον καὶ τοὺς ἐπισκόπους Μουσαῖον καὶ Ἐλλάδιον (Mansi t. v. c. 753).

3. Βλ. ἀνωτ. σ. 57. πρβλ. καὶ Κυρίλλου ἐπιστ. πρὸς Ἀκάκιον (Schwartz I, 1, 4 p. 146-147). Ὁ Εὐδάγριος ποῦ μὲν λέγει τὸν Νεστόριον «αἰτῆσαι τὴν

ἔχων ὑπ' ὄψει τὸ ζήτημα τῶν Πελαγιαῶν καὶ τὴν ἔκκλησιν τῶν Ἀλεξανδρινῶν κληρικῶν κατὰ τοῦ Κυρίλλου, ἕως δὲ καὶ ἄλλα τινὰ διοικητικῆς φύσεως ζητήματα· ὅτε δὲ ὁ περὶ τῆς «Θεοτόκου» θόρυβος ὑψήθη καὶ ἀνεστάτωσε μὲν τὴν πρωτεύουσαν, συνετάραξε δὲ καὶ τὸν ἄλλον χριστιανικὸν κόσμον, φυσικὸν ἦτο καὶ τὸ περὶ τούτου ζήτημα νὰ ὑποβληθῆ ἰς τὴν κρίσιν τῆς συνόδου· τοῦτο δὲ σαφῶς ἀνεκοίνωσεν αὐτὸς ὁ Νεστόριος πρὸς τὸν Κελεστῖνον *ἤδη πρὸ τῆς ἐν Ρώμῃ συνόδου*, διὰ τῆς δευτέρας αὐτοῦ ἐπιστολῆς περὶ Πελαγιαῶν¹, ἐγίνωσκε δὲ τὰ περὶ τούτου ἐπίσης πρὸ πολλοῦ καὶ ὁ Κύριλλος². Οἱ ἐν Κπόλει τέλος ἀντίπαλοι τοῦ ἐπισκόπου κληρικοὶ καὶ μοναχοὶ ἐδέχθησαν καὶ αὐτοὶ τὴν σύγκλησιν τῆς συνόδου, ἀλλ' ἠξίωσαν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος ὡς ἔδραν αὐτῆς τὴν Κπολιν, ἔνθα ἤλπιζον εὐχερεστεραν τὴν νίκην διὰ τῶν μέσων ὅσα διέθετον³. Ὁ Θεοδοσίος προτίμησε τὴν Ἔφεσον διὰ λόγους σκοπιμότητος⁴ καὶ τὴν 19 Νοεμβρίου

ἐν Ἐφέσῳ σύνοδον ἀλισθῆναι» (Ἐκκλ. Ἱστορ. 1,7), ποῦ δ' ἀποδίδει τὴν σύγκλησιν εἰς τὸν Κύριλλον (1,3). Οἱ νεώτεροι κατολικοὶ ἱστορικοὶ κατηγοροῦσι τοῦ Θεοδοσίου ὅτι συνεκάλεσε τὴν σύνοδον «χωρὶς νὰ συμβουλευθῆ τὴν Ρώμην, καὶ ὁ πάπας Κελεστῖνος ἐδέχθη τὸν ἐκβιασμὸν τοῦτον μετὰ σπουδῆς, ἣτις δύναται σήμερον νὰ μᾶς ἐκπλήξη» (D' Alès: Le Dogme d' Ephèse 1931 p. 126). ταῦτα ὁμως λέγοντες ἐπὶ οὐδενὸς μὲν ἱστορικοῦ γεγονότος στηρίζονται, κρίνουσι δὲ διὰ τῶν διοικητικῶν τοῦ παπισμοῦ τοῦ ἰθ' καὶ κ' αἰῶνος. Οὔτε ἡ πρώτη οὔτε ἡ δευτέρα οἰκουμενικαὶ σύνοδοι οὔτε δὲ καὶ αἱ τοπικαὶ τῆς Ἀνατολῆς καὶ αἱ πλείστα τῆς Δύσεως συνεκλήθησαν ἐν γνώσει ἢ ἐκ συνεννοήσεως μετὰ τοῦ ἐπ. Ρώμης. Ἡ τετάρτη οἰκουμενικὴ συνεκλήθη καὶ ἀντιδρῶντος τοῦ πάπα Λέοντος· ἡ πέμπτη, ἡ ἕκτη καὶ ἡ ἑβδόμη συνεκλήθησαν ἐπίσης ὑπὸ τῶν αὐτοκρατόρων ἄνευ οὐδεμιᾶς πρωτοβουλίας ἢ καὶ προκαταβολικῆς συνεννοήσεως τῆς Ρώμης.

1. Loofs: Nestoriana p. 170-172 καὶ Coustant p. 1147. Ὡστε κακόπιστον εἶναι τὸ λεγόμενον ὑπὸ τοῦ Grumel ἐνθ' ἄνωτ. p. 299 ὅτι ὁ Νεστόριος μετὰ τὰς ἀνακοινώσεις τοῦ Ἀντιοχείας ἔσπευσε νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ Θεοδοσίου τὴν σύγκλησιν τῆς συνόδου πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ταπεινώσεως ἐνώπιον τῆς ἀξιωσεως τῆς Ρώμης καὶ Ἀλεξανδρείας. Αὐτὸς ὁ πρόλογος τοῦ αὐτοκρατορικοῦ περὶ τῆς συγκλήσεως τῆς συνόδου διατάγματος δεικνύει ὅτι πρὸ πολλοῦ χρόνου εἶχεν ἀποφασισθῆ ἡ σύγκλησις αὕτη, διὰ τὰς αὐτόθι ἀναφερομένας αἰτίας. Ὁ Batiffol ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα γράφει ἐν Le Siège apostolique p. 358-359. Ἐξαίρεσιν ποιεῖ ὁ Duchesne III p. 338 ἀναγράφων τὴν ἀλήθειαν.

2. Κυρίλλου ἐπ. 10.

3. Βλ. ἄνωτ. σ. 57.

4. Ὡς ἀναγράφεται ἐν τῷ τρίτῳ αὐτοκρ. διατάγματι, τὸ ὁποῖον ἀνεγνώσθη κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 22 Ἰουλίου 431 «τὴν γὰρ Ἐφεσίῳ ἀφορίσαμεν

430 ἀπέλυσε διάταγμα πρὸς τοὺς μητροπολίτας τοῦ ἀνατολικοῦ καὶ τοῦ δυτικοῦ κράτους, καλῶν αὐτοὺς ὅπως κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Πεντηκοστῆς τοῦ προσεχοῦς ἔτους—7 ἰουνίου 431—συνέλθωσιν εἰς τὴν Ἐφεσον, ἕκαστος μητροπολίτης συνεπαγόμενος «ὀλίγους ὄσους ἂν δοκιμάσειεν ἐκ τῆς ὑπ' αὐτὸν τεταγμένης ἐπαρχίας ἀγιωτάτους ἐπισκόπους, ὥστε καὶ τοὺς ἀρκοῦντας ταῖς κατὰ τὴν αὐτὴν ἐπαρχίαν ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις καὶ τοὺς τῇ συνόδῳ ἐπιτηδείους μηδαμῶς ἔλλειψαι». Τὴν σύγκλησιν τῆς συνόδου ὁ αὐτοκράτωρ αἰτιολογεῖ ἐκ τῆς φροντίδος καὶ σπουδῆς «πρὸ τῶν ἄλλων τὴν ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν Θεῷ πρέπουσαν καὶ τοῖς ἡμετέροις πρόσφορον διαμένειν καιροῖς, ἔχειν τε ἐκ τῆς τῶν πάντων ὁμονοίας τὸ ἀτάραχον καὶ διὰ τῆς ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς πράγμασιν ὁμονοίας τὸ ἀστασίαστον καὶ τοὺς εἰς τὸν κλῆρον τὴν τε μεγάλην ἱερωσύνην τελοῦντας πάσης τῆς κατὰ τὸν βίον μέμφεως ἀπηλλάχθαι». Τὴν ἀνάγκην τῆς συγκλήσεως «τῶν ἀπανταχόθεν ἀγιωτάτων ἐπισκόπων» ὁ Θεοδοσίος διέβλεπε πρὸ πολλοῦ «διὰ τὰ κατὰ καιρὸν συμπεσόντα... Ἄλλ' ἢ τῶν νῦν ἀναγκαίων ἐκκλησιαστικῶν τε καὶ τῶν ταύταις συνημμένων δημοσίων χρειῶν ζήτησις χρειωδεστάτην καὶ ἀπαραίτητον ταύτην ἀπέδειξαν». Πρόγραμμα δὲ ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τῆς συνόδου ὀρίζεται «τὴν τε ἐκ τῶν ἀμφισβητουμένων συμβαίνουσαν ταραχὴν κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικούς κανόνας διαλυθῆναι καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς οὐ δεόντως γενομένοις δοθῆναι διόρθωσιν»: ἀπαγορεύει δὲ πᾶσαν μονομερῆ πρὸ τῆς ἀποφάσεως τῆς συνόδου παρ' οἴου δήποτε ἐνέργειαν, ῥητῶς λέγων: «μηδεμιᾶς δῆλα δὴ πρὸ τῆς ἀγιωτάτης συνόδου καὶ τοῦ μέλλοντος παρ' αὐτῆς κοινῆ ψήφῳ ἔφ' ἅπασι δίδοσθαι τύπου καινοτομίας, ἰδίᾳ παρὰ τινων γενομένης». Ὁ αὐτοκράτωρ διὰ τούτων πρὸ παντὸς θεωρεῖ τὴν οἰκουμενικὴν σύνοδον ὡς τὸ ὑπέρτατον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ κριτήριον, πρὸ τοῦ ὁποίου πᾶσα μονομερῆς ἐνέργεια ἢ ἀπόφασις οὐδὲν δύναται νὰ ἔχη κῦρος, εἶνε «καινοτομία». Ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη οὐδὲν ἀπίθανον νὰ προῆλθεν ἐκ τῆς τὴν τελευταίαν στιγμὴν ἀνεπισήμως γνωσθείσης ἐν Κπόλει ἀποφάσεως τῆς ῥωμαϊκῆς συνόδου καὶ τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ αἰγυπτιακῆς, καὶ σημαίνει προδήλως, ὅτι διὰ τὴν πολιτείαν δὲν εἶχεν ἡ ἀπόφασις αὕτη ἀνέκκλητον κῦρος οὐδ' ὑποχρεωτικὴν δύναμιν, ὡς ἐπίσης τοιοῦτο κῦρος δὲν εἶχε καὶ διὰ τὸν κλῆρον τῆς Κπόλεως καὶ δὴ διὰ τοὺς πολεμίους τοῦ Νε-

πόλιν τοῖς τε ἐκ γῆς καὶ θαλάσσης εὐπρόσιτον καὶ πάντων δὲ τῶν οικειῶν καὶ ἐπεισάκτων καρπῶν τὰ χρειώδη τοῖς ἐνδιατρίβουσιν ἀφθόνως παρέχουσαν». Schwartz I, 1, 3, p. 31—32.

στορίου, οἵτινες συγχρόνως τότε ὑποβαλόντες τὴν «Δέησιν» αὐτῶν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, οὐδεμίαν μὲν μνεῖαν ποιοῦνται, ὡς φυσικῶς θὰ ἀνέμενον οἱ κατολικοὶ ἱστορικοὶ καὶ ἀπολογηταὶ τοῦ Ρωμαϊκοῦ πρωτείου, τῆς ἐν Ρώμῃ καταδίκης τοῦ ἐπισκόπου αὐτῶν, ἐπικαλοῦνται δὲ τὴν σύγκλησιν τῆς συνόδου ἐν Κπόλει¹. Ἡ ἐγκύκλιος τοῦ Θεοδοσίου ἀπετείνεται πρὸς πάντας τοὺς μητροπολίτας τῆς τε Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως, ἐν οἷς καὶ πρὸς τὸν ἐπ. Ρώμης Κελεστίνον, ἐκ δὲ τῆς Β. Ἀφρικῆς ἐκαλεῖτο ἰδιαιτέρως ὁ ἱερὸς Αὐγουστίνος, οὗ ἡ παρουσία ἐν τῇ συνόδῳ πάντως ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ ὀριστικὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τῶν Πελαγιανῶν, εἰς τὸ ὁποῖον ἀμέσως ἐνδιεφέρετο, ὡς ἐκ τοῦ ἀγῶνος, ὃν ἀπὸ τινῶν ἐτῶν διεξῆγε κατὰ τῶν περὶ Ἰουλιανὸν τὸν ἐπ. Ἐκλάνου, καὶ τὸ ὁποῖον περιελαμβάνετο εἰς τὸ πρόγραμμα τῆς συνόδου². Αἱ πολιτικαὶ ὁμως ἀνωμαλίαι τῆς Δύσεως καὶ δὴ ὁ ἀνταγωνισμὸς τοῦ Ἀετίου καὶ τοῦ Βονιφατίου, προκαλέσας τὴν κατάληψιν καὶ δεινὴν ἀναστάωσιν τῆς Β. Ἀφρικῆς ὑπὸ τῶν Βανδάλων, ἐκώλυσαν τοὺς δυτικούς ἐπισκόπους ἰδίᾳ τῆς Ἀφρικῆς νὰ προσέλθωσιν εἰς τὴν σύνοδον. Δικαιολογούμενος ἐκ τούτου ὁ μητροπολίτης Καρχηδόνος Καπρέολος ὅτι ἀδύνατος ἀπέβαινεν ἡ σύγκλησις τῆς ἀφρικανικῆς συνόδου πρὸς ἀποστολὴν ἀντιπροσωπείας μετὰ τῶν σχετικῶν ὁδηγῶν, ἠρκέσθη ν' ἀποστείλῃ ὡς ἴδιον ἀντιπρόσωπον τὸν διάκονον Βεσσούλαν. Πλήρης εὐλαβείας καὶ ἐμπιστοσύνης πρὸς τὴν σύνοδον ὁ Καπρέολος συνιστᾷ «ἵνα ἐνεργοῦντος τοῦ ἁγ. Πνεύματος, ὅπερ ταῖς ὑμετέραις καρδίαις ἐν πᾶσι τοῖς πρακτέοις πιστευόμενον παρεσόμενον, τὰς καινὰς διδασκαλίας, καὶ πρὸ τούτου ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ἀκοαῖς ἀπειροῦς, τῆς ἀρχαίας αὐθεντίας τῇ δυνάμει ἀπόσησθε»· ἰδίᾳ δ' ὑπονοῶν τοὺς Πελαγιανοὺς ὁ Καπρέολος εὔχεται ὅπως ἡ σύνοδος, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψει τὴν παλαιότεραν ἐν τῇ Δύσει καταδίκην αὐτῶν ὑπὸ τε τῆς

1. Καὶ ὁμως Πίος ὁ ια'. πρὸ μικροῦ ἔτι ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ αὐτοῦ *Lux veritatis, ἐναντίον τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας*, δισχυρίσθη ὅτι ὁ Θεοδόσιος καὶ ὁ Οὐαλεντιανὸς συνεκάλεσαν τὴν σύνοδον ἐν ἀγνοίᾳ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Κελεστίνου!, ἐνῶ ὁ Batiffol—ἐνθ' p. 360—γράφει ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ «προσεποιεῖτο ὅτι ἠγνόει ὅτι ἡ Ρώμη ὠμίλησε». Ἡ ὄλη δὲ καὶ κατόπι διαγωγὴ τοῦ Θεοδοσίου δι' ἀναμφισβητήτων ἐγγράφων ἀποδεικνύει ὅτι ὁ τε Θεοδόσιος καὶ ἡ κυβέρνησις οὐδεμίαν σημασίαν ἔδωκαν εἰς τὰ ἐν Ρώμῃ ἀποφασισθέντα.

2. Ὁ Πίος ια'. ἐν τῇ Ἐγκυκλίῳ του—ἐνθ' ἀνωτέρω—λυπεῖται διὰ τὴν ἐκ τοῦ ἐπελθόντος θανάτου ἀπουσίαν τοῦ Αὐγουστίνου ἐκ τῆς συνόδου, ἐνθα σαφῶς, λέγει καὶ νομίζει, θὰ ὑπερημύνετο τοῦ ἀξιώματος τῆς Ρωμ. Ἐκκλησίας.

ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν, μὴ ἐπιτρέψῃ ν' ἀνανεωθῆ « ἢ πάλαι ἀφαιρεθεῖσα φωνή, προσχήματι δευτέρας διαλέξεως »¹ Γενικῶς δ' ἡ ἔννοια τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Καπρέου εἶνε νὰ τηρηθῆ ἡ πρότερον ὑπὸ τῶν ἐν Νικαία πατέρων ὀρισθεῖσα πίστις. Ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς συνόδου φαίνεται ὅτι καὶ ἄλλοι ἐπίσκοποι ἐκ τῆς Δύσεως ἀνηγγέλθη ὅτι θὰ ἤρχοντο, καὶ δὴ ἐκ Σικελίας καὶ Ἰταλίας². Ἀντιπρόσωπον ἑαυτοῦ ὁ Θεοδόσιος ἀπέστειλε τὸν « κόμιτα τῶν καθωσιωμένων δομειστικῶν » Κανδιδιανὸν διὰ τὴν τήρησιν τῆς τάξεως καὶ τὴν πιστὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος τῆς συνόδου, ἐντεταλμένον « μηδὲν μὲν ταῖς περὶ τῶν δογμάτων γινομέναις ζητήσεσι κοινωῆσαι— ἀθέμιτον γὰρ τὸν μὴ τοῦ καταλόγου τῶν ἀγιωτάτων ἐπισκόπων τυγχάνοντα τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς σκέμμασιν ἐπιμειγνυσθαι », ν' ἀπομακρύνῃ δὲ τῆς πόλεως τοὺς κοσμικοὺς καὶ τοὺς μονάζοντας, « τοὺς τε ἤδη διὰ τοῦτο συνειλεγμένους καὶ τοὺς συνάγεσθαι μέλλοντας... Καὶ φροντίσαι τοῦ μὴ τινα διχόνοιαν ἐξ ἀντιπαθείας ἐπὶ πλέον παραταθῆναι, ὡς ἂν μὴ ἐκ τούτου ἢ τῆς ἀγιωτάτης ὑμῶν συνόδου παρεμποδίζοιτο διάσκεψις καὶ ἡ ἀκριβὴς τῆς ἀληθείας ζήτησις, ἐκ τῆς ἐγγιγνομένης τυχὸν περιηγήσεως, διακρούηται »· συνίστα δ' ὁ Θεοδόσιος εἰς τὴν σύνοδον τὴν ἤρεμον καὶ ἐλευθέραν περὶ τοῦ δογματικοῦ ζητήματος συζήτησιν καὶ ὁμόφωνον περὶ αὐτοῦ διατύπωσιν τοῦ κοινῶς πιστευτέου· ἀπηγόρευσε δὲ δι' οἷον δῆποτε λόγον πρὸ τῆς ὀριστικῆς λήξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς συνόδου νὰ ἐγκαταλίπη τις τὴν Ἐφεσον, ἀπερχόμενος οἴκαδε ἢ εἰς Κπολιν. Προτάσει δὲ ὡς πρῶτον ἐξεταστὸν ζήτημα τὸ δογματικόν, ἀπαγορεύων τὴν οἴου δῆποτε ἄλλου ζητήματος ἀνακίνησιν ἢ ἐξετάσιν « πρὶν ἂν πᾶσα ἡ τοῦ ζητουμένου λυθῆι ἀμφισβήτησις καὶ τὰ εἰς τὴν ἀληθῆ ἔρευναν λυσιτελοῦντα, πρὸς ἀκριβείαν ζητηθέντα, τέλους τύχη τοῦ τῆ ὀρθοδόξου θρησκείας συμβαίνοντος »· τέλος δ' ἀποκλείει ἀπὸ τοῦ προγράμματος τῆς συνόδου τὴν ὑπ' αὐτῆς ἢ ἐν δικαστηρίῳ ἐξετάσιν χρηματικῆς ἢ ποινικῆς τιнос ὑποθέσεως. Ἡ ἀκριβὴς τήρησις πάντων τούτων ἀνετέθη εἰς τὸν Κανδιδιανὸν καὶ ἀνηγγέλθη εἰς τὴν σύνοδον δι' ἰδιαιτέρου πρὸς αὐτὴν αυτοκρατορικοῦ γράμματος³.

1. Οὕτως ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀφρικῆς, ἡ τοσάκις ἀποκρούσασα τὰς ἐκ Ρώμης ἐπεμβάσεις, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ πρώτου αὐτῆς ἐπισκόπου ἐπεκαλεῖτο τὸ κύρος τῆς Οἰκουμένης συνόδου, ὅπως μὴ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐπάνοδον ἐπὶ τοῦ δεδιδασμένου ὡς πρὸς τὸν Πελαγισμὸν.

2. Ἐπιστολὴ Νεστορίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ 10 μητροπολιτῶν πρὸς τὸν Θεοδόσιον ἐξ Ἐφέσου 24—25 ἰουν. 431 παρὰ Mansi t. IV c. 1232—1236. Ἐκθεσις Κανδιδιανοῦ πρὸς τὴν σύνοδον τῶν « Ἀνατολικῶν » Mansi αὐτ. c. 1261.

3. Mansi t. IV. c. 1117—1120.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προφανῆς γίνεται ὅτι ὁ Θεοδοσίος ἐξησφάλιζεν ἀπὸ μέρους τῆς πολιτείας πλήρη ἐλευθερίαν ἐνεργείας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, περὶ τὴν διατύπωσιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δόγματος, μὴ παρεκκλίνας τῆς μέχρι τοῦδε πολιτικῆς τῶν αὐτοκρατόρων τοῦ ἀνατολικοῦ ῥωμαϊκοῦ κράτους, οἵτινες καὶ τοὺς αἵρετικοὺς δσάκις μέχρι τότε εἶχον ὑποστηρίξει, προσεπάθουν νὰ τηρῶσι τὰ προσχήματα, τὴν ἀποδοχὴν δηλ. τῶν ὑπὸ τῆς ποιμανούσης Ἐκκλησίας δογματιζομένων.

34. Ἡ ἔκδοσις καὶ ἀποστολὴ τοῦ περὶ τῆς συγκλήσεως τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου διατάγματος ἀνέτρεπεν ὅλον τὸ μέχρι τοῦδε ἔργον τοῦ Κυρίλλου. Οὗτος λαβὼν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ πάπα καὶ τὰ ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ συνόδῳ ἀποφασισθέντα δὲν ἐθεώρησε τὸ ζήτημα διὰ τούτων λυόμενον. Πρῶτον εὗρισκετο πρὸ τοῦ μεγάλου κενοῦ τῆς ἐν Ῥώμῃ ἀποφάσεως, διὰ τῆς ὁποίας ἐκαλεῖτο ὁ Νεστόριος ν' ἀποπιῦση τὴν αἵρετικὴν αὐτοῦ διδασκαλίαν ἐντὸς δέκα ἡμερῶν καὶ ν' ἀκολουθήσῃ τὴν ῥωμαϊκὴν, ἀλεξανδρινὴν καὶ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας πίστιν, ἐν τῷ ζητήματι τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ θείου Λόγου, ἀλλ' οὔτε τίς ἦτο ἢ καταδικαστέα διδασκαλία ἐξετίθετο οὔτε τί ἔπρεπε νὰ δεχθῆ ὁ Νεστόριος διευποῦτο. Τὸ ἐπίμαχον ζήτημα ἦτο τεθειμένον ἐν Κπόλει ἤδη πρὸ τοῦ Νεστορίου, ὅστις ἐπεζήτησε νὰ συμβιβάσῃ ἐξωτερικῶς τὰ διισταμένα μέρη (θεοτόκος καὶ ἀνθρωποτόκος) διὰ τινος μεσότητος (χριστοτόκος), ἀπέκειτο δ' εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐπισήμως καὶ ἐν συνόδῳ οἰκουμενικῇ νὰ καθορίσῃ τὴν περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως διδασκαλίαν, περὶ τῆς ὁποίας τοιαύτη ποικιλία ὑπῆρχε γνωμῶν, ὥστε ἡ μὲν ῥωμαϊκὴ Ἐκκλησία καὶ μετὰ τὰ φῶτα τοῦ Κασσιανοῦ καὶ τοῦ Κυρίλλου δὲν ἐτόλμησε νὰ διατυπώσῃ αὐτὴν σαφῶς, διότι τὸ περιφνημον αὐτῆς *dérôt de foi*—ἢ *fides romana*—ἦτο καὶ τότε καὶ ἐπὶ πολὺν ἔτι χρόνον ἱκανῶς πτωχόν, ἡ δὲ τοῦ Αὐγουστίνου θεολογία διὰ τοῦ κατὰ τοῦ πελαγιανισμοῦ ἀγῶνος δὲν παρεῖχε πολὺ σταθερὸν ἔδαφος πρὸς ὀρθόδοξον λύσιν τοῦ ζητήματος, οἶαν αὐτὴν ἐνόουν οἱ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Ἐπρεπε λοιπόν, ὅπως μὴ ἀπορριφθῆ ἀσυζητητῆ καὶ δικαίως ἐν Κπόλει τὸ ἐκ Ῥώμης παράδοξον τελεσίγραφον, νὰ πληρωθῶσιν αἱ δύο εἰρημῆναι οὐσιωδέσταται ἐλλείψεις αὐτοῦ. Τοῦτο δ' ἀνέλαβε νὰ πράξῃ ὁ Κύριλλος συντάξας εἰς δώδεκα «κεφάλαια» σύντομον ἔκθεσιν τῶν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος πιστευτέων καὶ ἀπορριπτέων, προσθεῖς εἰς τὸ τέλος ἐκάστου κεφαλαίου **ἀνάθεμα** κατὰ τοῦ μὴ πιστεύοντος ἢ κατὰ τοῦ ἀπορρίπτοντος τὰ ἐν αὐτῷ ἐκτιθέμενα, ἐξ οὗ καὶ ταῦτα ὀνομάσθησαν **ἀναθεματισμοί**. Τὸ περιεχόμενον ὁμως τῶν

ἀναθεματισμῶν τούτων δὲν ἦτο ἀπήχησις κοινῆς τινος διδασκαλίας τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, ἀλλὰ μᾶλλον τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐπικρατουσῶν περὶ ἐνανθρωπήσεως θεωριῶν, «ἀγνώστων ἐν Ρώμῃ καὶ ὑπόπτων ἐν Συρίᾳ»¹. Δι' αὐτῶν ἐζητεῖτο παρὰ τοῦ Νεστορίου νὰ ὑπογράψῃ διδασκαλίαν ἀμφισβητήσιμον, παρέχουσαν ἐλευθέραν καὶ ἀνοικτὴν πύλην εἰς παρερμηνείας, αἵτινες μετ' ὀλίγον παρέσυραν τὸν Εὐτυχῆ καὶ τὸν Διόσκορον μετ' ὅλης τῆς Αἰγύπτου εἰς τὸν Μονοφυσισμόν. Ἐνισχύων δὲ τὸ διάβημα τῆς Ρώμης συνεκάλεσε τὴν αἰγυπτιακὴν σύνοδον καὶ προκάλεσεν ἀπόφασιν καὶ ταύτης, δι' ἧς ὁ Νεστόριος ἐκαλεῖτο νὰ δεχθῆ καὶ ὑπογράψῃ τὰ ἐν πλάτει περὶ ἐνανθρωπήσεως ἐκτιθέμενα καὶ τοὺς δώδεκα ἀναθεματισμοὺς². Γινώσκων ὁ Κύριλλος ὅτι ὁ Νεστόριος ὑποχωρήσας ἤδη ὠχυροῦτο ὀπισθεν τοῦ Συμβόλου τῆς Νικαίας, ἐδήλου ἐν τῇ συνοδικῇ τῆς Αἰγύπτου ἐπιστολῇ ὅτι τοῦτο μόνον δὲν ἤρκει: «Οὐκ ἀρκέσει δὲ τῇ σῇ εὐλαβείᾳ τὸ συνομολογήσαι μόνον τὸ τῆς πίστεως σύμβολον· νενόηκας γὰρ καὶ ἡρμήνευκας αὐτὸ οὐκ ὀρθῶς, διεστραμμένως δὲ μᾶλλον, κἄν ὁμολογῆς τῇ φωνῇ τὴν λέξιν· ἀλλὰ γὰρ ἀκόλουθον ἐγγράφως καὶ ἐνωμότως ὁμολογήσαι ὅτι καὶ ἀναθεματίζεις μὲν τὰ σαυτοῦ μωρὰ καὶ βέβηλα δόγματα, φρονή-

1. Τὴν παρατήρησιν ταύτην ἔκαμεν ἡδὴ ὁ Duchesne III p. 339· οἱ δὲ ἄλλοι κατολικοὶ λάβροι ἐπιπίπτουσι κατὰ τοῦ Κυρίλλου ὡς μὴ περιορισθέντος νὰ ἐκτελέσῃ ἀπλῶς τὴν ἐκ Ρώμης «ἐντολήν». Batiffol: Le Siège apostolique p. 363 - 364. Ὁ Grumel θεωρῶν φυσικὰ τὰ ὑπὸ τοῦ Κυρίλλου ληφθέντα μέτρα ταῦτα σιωπᾷ περὶ τῆς σημασίας τῶν «ἀναθεματισμῶν». Echos d' Orient ἐνθ' ἄνωτ. p. 301.

2. Schwartz I, 1, 1. p. 33—42: «Ἴδου τοίνυν ὁμοῦ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, τῇ κατὰ τὴν μεγάλην Ρώμην συνειλεγμένῃ, προεδρεύοντος τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν Κελεστίνου τοῦ ἐπισκόπου, καὶ τρίτῳ σε τούτῳ διαμαρτυρόμεθα γράμματι, συμβουλευόντες ἀποσχέσθαι τῶν οὕτω σκαιῶν καὶ ἐξεστραμμένων δογμάτων, ἃ καὶ φρονεῖς καὶ διδάσκεις.. Καὶ εἰ μὴ τοῦτο δράσειεν ἡ σὴ εὐλάβεια. κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν προθεσίαν ἐν τοῖς γράμμασι τοῦ. . ἐπ. τῆς Ρωμαίων Κελεστίνου, γίνωσκε σαυτὸν οὐδένα κληρὸν ἔχοντα μετ' ἡμῶν. Οὐ γὰρ ἐνδέχεται περιδεῖν ἡμᾶς Ἐκκλησίας οὕτω τεθορυβημένας.. Ἄπασι δὲ τοῖς παρὰ τῆς σῆς εὐλαβείας κερχωρισμένοις διὰ τὴν πίστιν ἢ καθηρημένοις λαϊκοῖς τε καὶ κληρικοῖς κοινωνικοῖς ἐσμεν.. Συνέθετο δὲ καὶ ἡ κατὰ τὴν Ρώμην ἁγία σύνοδος καὶ ἡμεῖς ἅπαντες ὡς ὀρθῶς ἐχούσαις καὶ ἀνεπιλήπτως ταῖς γραφεύσαις ἐπιτολαῖς πρὸς τὴν σὴν εὐλάβειαν παρὰ τῆς Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίας... Αὕτη γὰρ τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ἡ πίστις, (δηλ. ἡ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς τοῦ Κυρίλλου ἐκτεθειμένη ἀπὸ τοῦ 429) ἢ συναινοῦσιν ἅπαντες οἷτε κατὰ τὴν Ἑσπερίαν καὶ τὴν Ἐφῶν ὀρθόδοξοι ἐπίσκοποι» (p. 34).

σεις δὲ καὶ διδάξεις ὄν καὶ ἡμεῖς ἅπαντες οἱ κατὰ τὴν ἐσπέραν καὶ τὴν ἐφάν ἐπίσκοποι καὶ διδάσκαλοι καὶ λαῶν ἡγούμενοι. Συνέθετο γὰρ καὶ ἡ κατὰ τὴν Ρώμην ἁγία σύνοδος καὶ ἡμεῖς ἅπαντες ὡς ὀρθῶς ἐχούσαις καὶ ἀνεπιλήπτως ταῖς γραφείσαις ἐπιστολαῖς πρὸς τὴν σὴν εὐλάβειαν παρὰ τῆς Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίας. Ὑπετάξαμεν δὲ τούτοις ἡμῶν τοῖς γράμμασι, ἃ σε δεῖ φρονεῖν καὶ διδάσκειν καὶ ὦν ἀπέχεσθαι προσήκει. Αὕτη γὰρ τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ἡ πίστις, ἣ συναينوῦσιν ἅπαντες οἱ κατὰ τὴν Ἐσπέραν καὶ τὴν Ἐφάν ὀρθόδοξοι ἐπίσκοποι. Ἡ αἰγυπτιακὴ σύνοδος ὁμιλεῖ καὶ ἀποφαίνεται ἐξ ὀνόματος τῆς ὅλης ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τῆς τε Δυτικῆς, ἐκπροσωπομένης ὑπὸ τῆς ἐν Ρώμῃ συνελθούσης συνόδου — οὐχὶ ὑπὸ μόνου τοῦ πάπα —, καὶ τῆς Ἀνατολικῆς, ἐκπροσωπομένης ὑπὸ τῶν 100 περίπου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ συνελθόντων ἐπισκόπων, οἵτινες πάντες ἐπιδοκιμάζουσι τὰ ὑπὸ τῆς Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίας διὰ τῶν δύο προτέρων ἐπιστολῶν τοῦ Κυρίλλου πρὸς τὸν Νεστόριον γραφέντα. Οὐδεμία δ' ἐξαιρετικὴ ἐκδήλωσις περὶ ἀξιωματικοῦ κύρους τῆς ὁωμαϊκῆς ἀποφάσεως ὑπάρχει ἐνταῦθα, πλὴν τῆς συγκαταθέσεως εἰς τὴν προθεσμίαν τῶν δέκα ἡμερῶν. Ὅτι δὲ ἡ ἀπόφασις τῆς αἰγυπτιακῆς συνόδου δὲν ἐλήφθη ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς ἀποφάσεως τῆς ὁμ. συνόδου καταφαίνεται ἐκ τῆς προσθήκης νέας ἀξιώσεως, τῆς ἐνόρκου ἀποδοχῆς καὶ προσυπογραφῆς τῶν 12 «κεφαλαίων», περὶ ὧν οὐδεμίαν εἶδῃσιν εἶχεν ἡ Ρώμη. Αἱ δύο σύνοδοι, ἡ ἐν Ρώμῃ καὶ ἡ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τίθενται ὁμότιμοι καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπιπέδου· ὁ ἐπ. Ρώμης Κελεστίνος εἶνε «ὁ θεοσεβέστατος καὶ δσιώτατος ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς καὶ συνεπίσκοπος».

Οἱ κομισταὶ τῶν ἀποφάσεων τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ συνόδου, τέσσαρες ἐπίσκοποι, ἐπιδώσαντες εἰς τὸν Νεστόριον, λειτουργοῦντα ἐν τῷ ναῷ, τὰ γράμματα τῆς συνόδου καὶ τοῦ Κελεστίνου, τὴν 7 Δεκεμβρίου 430, ἐν γνώσει πάντως τῆς ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος συγκλήσεως τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου¹ καὶ λαβόντες παρ' αὐτοῦ τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι θα ἐδέχετο αὐτοὺς τὴν ἐπαύριον εἰς ἀκρόασιν, δὲν ἔγιναν δεκτοὶ τὴν ἐπιούσαν, τοῦ Νεστορίου ἀρνηθέντος νὰ ἴδῃ αὐτούς, ὡς δύο ἐξ αὐτῶν βραδύτερον ἐβεβαίωσαν ἐνώπιον τῆς συνόδου². Τὸ πρᾶγμα εἶνε εὐνό-

1. Οἱ ἐν Κπόλει ἀποκρισιάριοι τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς Ρώμης ἐγίνωσκον ἤδη τὸ πρᾶγμα πρὸ δεκαπενθημέρου, παρ' αὐτῶν δὲ ἔμαθον τοῦτο οἱ ἀπεσταλμένοι τοῦ Κυρίλλου.

2. Mansi iv. c. 1180.

ητον· οὐ μόνον τὸ πρωτοφανὲς τῆς ἐκ Ρώμης ἀξιώσεως μετὰ δεκαήμερου προθεσμίας, ἐγκαινίζον καινοφανῆ τρόπον σχέσεων μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν, ἦτο φυσικὸν νὰ ἐξοργίσῃ τὸν ἐπίσκοπον Κπόλεως, ἀλλὰ πολὺ περισσότερον ἢ ἀπαιτήσις ἐξ Ἀλεξανδρείας νὰ υπογράψῃ τὰ 12 «κεφάλαια», εἰς τὰ ὁποῖα ὁ Νεστόριος διεΐδε προφανῶς σαφεῖς ἀπηχήσεις τοῦ ἀπολλιναρισμοῦ, ἐπέβαλον εἰς αὐτὸν ν' ἀπορρίψῃ ἀσυζητητὴ τὸ ἐκ Ρώμης τελεσίγραφον μετὰ τοῦ ἀλεξανδρινοῦ αὐτοῦ ὑστερογράφου. Ὁ Νεστόριος ἠδύνατο μετὰ βεβαιότητος πλέον ν' ἀποβλέψῃ πρὸς τὴν ἔκβασιν τῆς ἐν Ἐφέσῳ συνόδου, ἔνθα ὁ ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας θὰ παρίστατο ὑπόδικος οὐ μόνον διὰ διοικητικὰ ἐγκλήματα, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον καὶ διὰ προφανῆ αἵρεσιν. Ἀνεκοινώθη λοιπὸν εἰς τοὺς ἀλεξανδρινοὺς ἐπισκόπους ὅτι ἡ ἐπίσημος σύγκλησις τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου ἀποκλείει πᾶσαν μονομερῆ κρίσιν περὶ τῶν ἐπιδίκων ζητημάτων, ὧν ἡ ἐξέτασις καὶ λύσις ἀνετέθη εἰς μόνην αὐτήν, ὡς ἐκπροσωποῦσαν τὴν ὅλην Ἐκκλησίαν¹.

1. Οἱ νεώτεροι κατολικοί, μὴ λαμβάνοντες ὑπ' ὄψει πάντα τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθειμένα — ἔκκλησις τῶν ἀλεξανδρινῶν κληρικῶν κατὰ τοῦ Κυρίλλου, ἔκκλησις τῶν πελαγινῶν κτλ. καὶ θόρυβος περὶ τῆς χρήσεως τοῦ ὄρου «Θεοτόκος» τὰ καταστήσαντα ἀναγκαίαν τὴν σύγκλησιν τῆς Οἰκ. συνόδου, ἀποδίδουσιν αὐτὴν εἰς τὰς ἐνεργείας τοῦ Νεστορίου ὅπως προκινταλάβῃ τοὺς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ Ρώμῃ καὶ ἀναστρέψῃ τοὺς ὄρους τῶν εὐθυνῶν. Ἡ ὅλη ὁμωσὶ μέχρι τοῦδε ἐξέλιξις τῆς ὑποθέσεως ἀποδεικνύει ὅτι τοιαύτη ἐνέργεια ἐγένετο κυρίως ὑπὸ τοῦ κυρίλλου. Ἀνάληθες δὲ εἶνε τὸ λεγόμενον ὑπὸ τοῦ Batiffol (*Le Siège apost. p. 360*) ᾧ ὅτι συγχρόνως πρὸς τὴν περὶ συγκλήσεως τῆς συνόδου αὐτοκρατορικὴν ἐγκύκλιον ἔγραψε καὶ ὁ Νεστόριος πρὸς τὸν Κελεστίνον, ἀνακοινῶν αὐτῷ τὰ περὶ τῶν κατὰ τοῦ Κυρίλλου κατηγοριῶν καὶ τὰς περὶ «Θεοτόκου» ἐνεργείας τούτου ὡς ἀποσκοπούσας νὰ ἀποτρέψουν ἀπ' αὐτοῦ τὸν κίνδυνον διὰ τῆς ἐνοχοποιήσεως τοῦ Νεστορίου. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη εἶνε παλαιότερα, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω, ἀναγομένη εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 430. Ἐπίσης εἰκοτολογία εἶνε τὸ λεγόμενον ὑπὸ τοῦ Grumelc *Echos d' Orient* ἐνθ. ἀνωτ. p. 301) ὅτι «ἡ προειδοποίησις τοῦ Ἰωάννου (τῆς Ἀντιοχείας) ἐπέτρεψεν εἰς τὸν Νεστόριον νὰ προκαταλάβῃ τὸν Κύριλλον», ὅστις βραδύνας εἰς τὴν ἀποστολὴν τῶν ἀποφάσεων τῆς Ρώμης πρὸς τοὺς ἐπισκόπους τῆς Ἀνατολῆς, τῆς Μακεδονίας καὶ τὸν κληρὸν τῆς Κπόλεως καὶ εἰς τὴν σύγκλησιν τῆς αἰγυπτιακῆς συνόδου, ἔδωκεν οὕτως ἱκανὸν χρόνον εἰς τὸν «αἵρεσιάρχη» νὰ ἀνατρέψῃ τὰ κατ' αὐτοῦ ἀποφασισθέντα διὰ τῆς συγκλήσεως τῆς συνόδου. Τὴν σύγκλησιν τῆς συνόδου εἶχεν ἐξασφαλίσει ὁ Νεστόριος πολὺ πρὸ τῆς εἰς Ἀνατολὴν ἀποστολῆς τῆς ῥωμαϊκῆς ἀποφάσεως, ἀπῆγγεσθ' αὐτὴν ἐξ Ἰσου καὶ ἡ ἐν Κπόλει κατ' αὐτοῦ ἀντιπολίτευσις. Καὶ ὁ Amann (ἐν *ἄρθρῳ Nestorius τοῦ Dictionnaire de Théologie Catholique τοῦ Nau et Vacant t. II, I p. 103*) ἀποδίδων τὴν ὀριστικὴν σύγκλησιν τῆς συνόδου εἰς τὴν

35. Ὁ Νεστόριος¹ κατέχων διὰ τῶν 12 ἀναθεματισμῶν τὸ σῶμα τοῦ ἐγκλήματος, ὡς ἐνόμιζε, τοῦ Κυρίλλου ἔσπευσε ν' ἀνακοινώσῃ αὐτὸ πρὸς τὸν Ἀντιοχείας καὶ τοὺς ἐν Ἀνατολῇ φίλους αὐτοῦ, οἵτινες κατάπληκτοι διετέθησαν ἀμέσως κατὰ τοῦ Κυρίλλου, εὐρόντες ἐν τῇ γλωσσικῇ διατυπώσει τῶν ἀλεξανδρινῶν «κεφαλαίων» ἀπροκάλυπτον τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἀπολλιναρίου· συνέταξε δ' ἀμέσως ἀνασκευὴν αὐτῶν εἰς δώδεκα ἐπίσης ἀντανatheματισμούς, εἰς αὐστηρῶς ὀρθόδοξον ἔννοιαν ἀναίρεσιν τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἀπολλιναρίου.² Ὁ δὲ Ἰωάννης³ ἔσπευσε ν' ἀνακοινώσῃ ταῦτα πρὸς τοὺς ἐπισκόπους τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τῆς Δύσεως καὶ δὴ τοὺς ἐπιφανεστάτους, ὡς τὸν Καισαρείας Καππαδοκίας Φίρμον, τὸν Ἀγκύρας Θεόδοτον, τὸν Μελιτηνῆς Ἀκάκιον, τὸν Μεδιολάνου, Ἀκυλῆτας, Ραβέννης, τὸν Θεσσαλονίκης καὶ τοὺς ἐπισκόπους τῆς ἑαυτοῦ διοικήσεως· ἀνέθηκε δὲ εἰς δύο διακεκριμένους θεολόγους, τὸν Σαμοσάτων Ἀνδρέαν καὶ τὸν Κύρου Θεοδώρητον, τὴν ἀνασκευὴν αὐτῶν. Καὶ οὗτοι μὲν, ἑκάτερος κατ' ἴδιον τρόπον, ἀνεσκέυασαν τὰ 12 «κεφάλαια», ἐκ δὲ τῆς περὶ αὐτῶν συζητήσεως ἐσχηματίσθη ἰσχυρὸν

ἀνακοίνωσιν τῶν 12 ἀναθεματισμῶν λησμονεῖ ὅτι αὕτη ἐγένετο 18 ἡμέρας μετὰ τὴν ὀπιστολὴν τῆς περὶ συνόδου αὐτοκρατορικῆς ἐγκυκλίου.

1. Ὁ Νεστόριος οὐ μόνον ἐν τῇ πρὸς τὸν Ἰωάννην ἀπαντητικῇ ἐπιστολῇ του καὶ πρότερον ἐν τῇ πρὸς τὸν Κελεστίνου δευτέρῃ παρείχεν ἐπαρκεῖς ἐξηγήσεις περὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ χρήσεως τοῦ ὄρου «Θεοτόκος», ἀλλὰ καὶ ἐπ' ἐκκλησίας πρὸς τὸν λαὸν κηρύττων σπουδαίως ἐμετρίασε τὴν καθ' ἑαυτοῦ δυσφορίαν. Κατ' αὐτὴν τὴν 6 Δεκεμβρίου τοῦ 430, ἡμέραν τῆς ἀφίξεως τῶν ἀλεξανδρινῶν ἐπισκόπων εἰς ΚΠολιν, ἐρμηνεύων δημοσίᾳ τὸ «ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο» δὲν εἶπεν «ἄλλος ἐστὶν ὁ Υἱός, ἄλλος ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ μᾶλλον κατὰ φύσιν ὁ Λόγος εἶνε πραγματικότης καὶ κατὰ φύσιν ὁ ναὸς (ἢ σὰρξ) εἶνε ἐπίσης πραγματικότης· ἀλλ' ὑπάρχει μόνον εἰς Υἱὸς ἐκ τῆς τῶν δύο ἐνώσεως». Loofs: Nestoriana p. 308. Τὴν δ' ἐπιούσαν ζητηθεὶς παρὰ τῶν κληρικῶν του μείζονα ἀκριβολογίαν εἶπεν «ἐπειδὴ ἐν τούτοις ἀπαιτοῦσί τινας σαφεστέρων ἐξηγήσιν...ἐκφρασθῶμεν ἀκριβέστερον ὅ, τι πρὸ μικροῦ διὰ μᾶς λέξεως (Χριστοτόκος) ἐκηρύττομεν περὶ τῆς μακαρίας Παρθένου, εἰπωμεν νῦν χρώμενοι ῥήμασι σαφεστέροις. Ναί, ἡ ἅγια Παρθένος εἶνε μήτηρ τοῦ Θεοῦ καὶ μήτηρ τοῦ ἀνθρώπου. Μήτηρ τοῦ Θεοῦ, διότι ὁ ναὸς ὁ ἐν αὐτῇ κτισθεὶς ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἠνώθη τῇ Θεότητι. Μήτηρ τοῦ ἀνθρώπου διότι ὁ Θεὸς ἐξ αὐτῆς ἔλαβε τὰ πρωτόλεια τῆς ἡμετέρας φύσεως» Schwartz: Συνοδικὸν p. 7, 1. 2—9.

2. Οἱ 12 ἀναθεματισμοὶ τοῦ Νεστορίου διεσώθησαν ἐν λατινικῇ μεταφράσει τοῦ Μ. Μερκάτορος καὶ ἐξεδόθησαν ἐν Loofs Nestoriana p. 211.

3. Εἰς τὸν Ἰωάννην τόσῃν κατάπληξιν ἐπροξένησαν τὰ 12 «κεφάλαια», ὥστε κατ' ἀρχὰς οὐδὲ νὰ πιστεύσῃ ἤθελεν ὅτι ταῦτα προήρχοντο ἐκ τοῦ Κυρίλλου τῆς Ἀλεξανδρείας. Migne P. Gr. t. 84 c. 579. Schwartz I, 4 p. 7.

ῥεῦμα κατὰ τοῦ ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας, εἰς τὸ ὁποῖον προσεχώρησαν οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ἀνατολικῆς διοικήσεως καὶ πλεῖστοι μητροπολίται τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τινες τῆς Θράκης. Οὗτοι πάντες παρεσκευάζοντο νὰ παραστῶσιν ἐντῆ συνόδῳ, ὡς ἐκπροσωποῦντες τὴν ὑγιᾶ κατὰ παράδοσιν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ὡς ἐκ τούτου φυσικοὶ διαιτηταὶ μεταξύ δύο ἀντιθέτων, ὡς ἐφαίνετο, διδασκαλιῶν περὶ ἐνανθρωπήσεως. Ἐνῶ δ' οὕτω παρεσκευάζοντο πρὸς τὴν σύνοδον οἱ «Ἀνατολικοί», ὁ Κύριλλος εὐρέθῃ σπουδαίως ἐκτεθειμένος καὶ κυνδυνεύων νὰ παρεπεμφθῆ ὡς ὑπόδικος πρὸ τῆς ἐν Ἐφέσῳ συνόδου. Ἦδη μικρὸν πρὸ τῆς ἀποστολῆς τοῦ προσκλητηρίου διὰ τὴν σύνοδον γράμματος εἶχε λάβει δριμυτάτην ἐπιστολὴν τοῦ αὐτοκράτορος Θεοδοσίου, δι' ἧς κατηγογέλλετο αὐτὸς ὡς ταραχοποιὸς τῆς Ἐκκλησίας καὶ προσεκαλεῖτο ἄνευ ἀναβολῆς νὰ προσέλθῃ καὶ ἀπολογηθῆ ἐνώπιον τῆς συγκαλουμένης μετ' ὀλίγον οἰκουμενικῆς συνόδου, ἐπὶ ἀπειλῇ ὅτι θὰ ὑποπέσῃ εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ βασιλέως¹. Ἦναγκασμένος ὄθεν νὰ μετάσχῃ τῆς συνόδου

1. Βλ. ἄνωτ. σ. 55—56. Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Θεοδοσίου (καὶ ἐξ ὀνόματος καὶ τοῦ Οὐαλεντινιανοῦ) εἶνε δριμυτάτη, καταγγέλλουσα τὰς ἐν τῇ Δύσει καὶ τῇ Ἀνατολῇ ἐνεργείας τοῦ Κυρίλλου, ὡς ἀποβλεπούσας εἰς τὴν διάσπασιν τῶν Ἐκκλησιῶν: «Νῦν οὖν ἡμᾶς ἡ σὴ θεοσέβεια διδαξάτω τί δὴ ποτε ἡμῶν, οἷς τοσοῦτον οἶσθα μέλλειν εὐσεβείας, ὑπεριδὼν καὶ τῶν ἀπανταχοῦ ἱερέων, οὓς συλληχθέντας εἶναι ἀμεινον λῦσαι τὴν ἀμφισβήτησιν, ταραχὴν, τὸ γ' ἐπί σαυτῷ, καὶ χωρισμὸν ταῖς Ἐκκλησίαις ἐμβέβληκας, ὡς δὴ τοῖς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας λόγοις θρασυτέρας ὁρμῆς πρεπούσης μᾶλλον ἢ ἀκριβείας, καὶ παρ' ἡμῖν αὐτοῖς οὐκ ἐμμελείας πλέον ἰσχυρούσης ἢ θράσους καὶ ποικιλίας μᾶλλον τούτων ἡμῖν ἀρκούσης (ἄλ. ἀρεσκούσης) ἢ περ ἀπλότητος... Πάντα δὲ ἴσθι συγκινήσας ὡς οὐκ ἐχρῆν. Καὶ θαυμαστὸν οὐδὲν ἐν τούτοις τὸ μέτρον ἐκβεβηκότα μὴ μέχρι τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἱερέων στήσαι τὴν ἐπιχείρησιν, ἀλλὰ καὶ περὶ ἡμῶν αὐτῶν πιστεῦσαι τι τῆς ἡμετέρας εὐσεβείας ἀνάξιον... Ὡς ἂν οὖν εἰδείης ὁποῖον τὸ ἡμέτερον, καὶ τὰς ἐκκλησίας ἴσθι καὶ τὴν βασιλείαν ἠνωσθαι καὶ εἶτι μᾶλλον κελυόντων ἡμῶν ἐνωθήσεσθαι... Καὶ δεδόσθαι τῇ σῇ θεοσεβείᾳ συγγνώμην, ὡς ἂν μὴ πρόφασις εἶη μηδὲ λέγειν δύναιο διὰ τοὺς ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ἐγκεκλησθαι λόγους· γυμνασθῆναι γὰρ τούτους ἐπὶ τῆς ἱερᾶς συνόδου βουλόμεθα καὶ κρατεῖν ὡς ἂν καλῶς ἔχειν δόξειεν, εἴτε μεταλαμβάνειεν συγγνώμης εἴτε καὶ μὴ παρὰ τῶν πατέρων οἱ νικηθέντες. Ἡμεῖς μέντοι γε ..οὐκ ἀνεξόμεθα ἀνεξετάστους εἶναι τοὺς λόγους, ὧν κριτὰς προκαθίσει δεῖ τοὺς τῆς ἀπανταχοῦ προεστῶτας ἱερωσύνης... καὶ οὐκ ἀνεξόμεθα εἴτις κωλύειν μᾶλλον ἢ συμβουλεύειν ἢ συμβουλεύεσθαι περὶ τῶν τοιοῦτων ἐθέλοι» Mansi IV. c. 1112. Εἶναι προφανὲς ἐκ τῶν ἄνωτέρω ὅτι πᾶσα ἡ ἰδιωτικὴ ἐν Ρώμῃ καὶ Ἀλεξανδρείᾳ ἐνεργεῖα ἐξημηνεῖτο πρὸ τοῦ μόνου ἀνεγνωρισμένου κύρους τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου. Ἡ γνώμη δὲ αὕτη, κοινὴ χριστιανικὴ ἐκκλησιαστικὴ πεποιθήσις τῶν μέχρι

ὁ Κύριλλος καὶ βλέπων τὴν Ἀνατολὴν δυσμενῶς διακειμένην κατ' αὐτοῦ, κατέφυγεν εἰς πάντα τὰ δυνατὰ μέσα πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ κινδύνου. Καὶ πρῶτον μὲν ἔγραψε πρὸς τὸν Κελεστίνον, ἐπερωτῶν ἂν μετὰ τὴν σύγκλησιν τῆς συνόδου δύναται πλέον νὰ γίνῃ ἐν αὐτῇ δεκτὸς ὁ Νεστόριος, ἀφοῦ ἤδη παρῆλθεν ἡ δεκαήμερος ταχθεῖσα αὐτῷ προθεσμία πρὸς παλινωδία¹· τοῦτο μαρτυρεῖ τὴν ταραχὴν τοῦ Κυρίλλου, ὅστις μετὰ τὴν ῥητὴν ἀξίωσιν τοῦ αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος, ἀκυροῦντος πᾶσαν προᾶξιν, ὀποθενδήποτε προερχομένην, περὶ τοῦ ἐπίδικου ζητήματος, ἐξηκολούθει νὰ θεωρῇ ἰσχυρὸν τὸ ἐκ Ρώμης καὶ Ἀλεξανδρείας τελεσίγραφον. Πιθανώτερον φαίνεται, ὅτι ἀποφασίσας νὰ προβῇ μέχρι τῶν ἄκρων καὶ νὰ τεθῇ ἀντιμέτωπος αὐτῆς τῆς αὐλῆς, ἤθελε νὰ βεβαιωθῇ ἂν ἐν τούτῳ εἶχε τὴν ὑποστήριξιν καὶ τῆς Δύσεως, διανοοῦμενος νὰ ἀντιτάξῃ κατὰ τοῦ Θεοδοσίου τὸν ὄγκον τῆς ἐκκλησιαστικῆς πλειοψηφίας. Τοῦτο ἀποδεικνύει πᾶσα ἡ περαιτέρω μέχρι τῆς ἐνάργεως τῶν ἐργασιῶν τῆς συνόδου καὶ κατ' αὐτὴν τοῦ Κυρίλλου ἐνέργεια. Ὁ πάπας Κελεστίνος ἀποκρινόμενος εἰς τὰς νέας προτάσεις τοῦ ἐπ. Ἀλεξανδρείας δεικνύει ὅλην τὴν ψυχρολυσίαν, ἣν ἐπροξένησεν εἰς τοὺς ἐν Ρώμῃ ἢ πρόσκλησις εἰς οἰκουμενικὴν σύνοδον. Ὁ πάπας ἔβλεπε ματαιουμένην καὶ ἐν Ἀνατολῇ τὴν ἀπὸ πολλοῦ ἐν τῇ Δύσει ἀποκρουσθεῖσαν ἀπόπειραν ἐπιβολῆς τῆς ῥωμαϊκῆς πρωτοβουλίας. Ὁ Κελεστίνος ἐκαλεῖτο ὡς εἶς, ὁ πρῶτος μάλιστα τῇ τάξει, τῶν συνέδρων εἰς τὸν ἐκκλησιαστικὸν Ἄρειον Πάγον, τὴν οἰκουμενικὴν σύνοδον, ἔνθα τὸ ἐξ ἀφορμῆς τῶν διενέξεων Νεστορίου καὶ Κυρίλλου ἐπίδικον δογματικὸν ζήτημα ἔπρεπε «γυμνασθῆναι ἐπὶ τῆς ἱεράς συνόδου καὶ κρατεῖν ὡς ἂν καλῶς ἔχειν δόξειεν», κριταὶ δ' ἔμελλον νὰ ἔπρεπε (δεῖ) «προκαθῆσαι οἱ τῆς ἀπανταχοῦ προεστῶτες ἱερωσύνης». Ἡ Ἐκκλησία ἐκαλεῖτο ὅπως ἠνωμένη ἐν τῷ προσώπῳ τῆς ἀνωτάτης αὐτῆς ἱεραρχίας, διὰ τῶν ἐπισκόπων, νομοθετήσῃ τὸ πιστευτόν ἐν τῷ «ἀμφι-

τότε χρόνων, διήκει διὰ πάσης τῆς ἐπισήμου καὶ τῆς ἰδιωτικῆς ἀλληλογραφίας περὶ τῆς προκειμένης συνόδου. Πᾶσα ἐν Ρώμῃ ἢ Ἀλεξανδρείᾳ ἢ ἀλλοχοῦ ἐνέργεια ἦτο μονομερὴς καὶ διὰ τοῦτο μὴ ὑποχρεωτική· διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ Κύριλλος προσεπάθει νὰ συγκεντρώσῃ περὶ τὴν ἑαυτοῦ ἐνέργειαν ὅσον οἷόν τε περισσοτέρας Ἐκκλησίας, ἵνα δύναται νὰ εἴπῃ βραδύτερον δικαιολογούμενος πρὸς τὸν Θεοδόσιον, ὅτι σύμπασα ἡ Ἐκκλησία τῆς τε Ἑσπερίας καὶ τῆς Ἐφῶς ὁμοφώνως κατεδίκασεν τὸν Νεστόριον καὶ ὡς τοιαύτην ἠθέλησε νὰ παραστήσῃ τὴν ἐν Ἐφέσῳ σύνοδον (Mansi IV. c. 1301).

1. Ἡ ἐπερωτήσις τοῦ Κυρίλλου ἐξάγεται ἐκ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀποκρίσεως τοῦ Κελεστίνου. Schwartz I, 2 p. 27.

σβητούμεν» δόγματι. Τὰ πρὸ ἐνὸς καὶ πλέον ἔτους ἐν Ρώμῃ πεπραγμένα πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἀλεξανδρινῆς στάσεως ἐν τῷ ἀνακινήθῃ ἐν Κπόλει ζητήματι, *ἐκηρύττοντο ἄκυρα* καὶ ἡ λύσις ἡ ὀριστικὴ ἀνέτιθετο εἰς τὴν σύνοδον, ὡς ἐκπροσωποῦσαν τὴν ὅλην Ἐκκλησίαν. Ὁ Κελεστίνος *ἀδιαμαρτυρήτως ὑπέκλυσε εἰς τὸ νόμιμον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καθεστῶς*¹ καὶ ποιούμενος τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν ἐνεθυμήθη, ἀλλὰ κατόπιν ἔορτις, ὅτι κάπου ἐν τῇ Γραφῇ ὁ Θεὸς εἶναι μακροθύμος καὶ «θέλει πάντας σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἔλθειν». ἀπαντῶν ὅθεν πρὸς τὸν Κύριλλον καὶ ὑπομιμνήσκων ταῦτα λέγει ὅτι δὲν πρέπει νὰ σπεύδῃ τις πολὺ, ὡς ἔπραξεν αὐτὸς διὰ τῆς δεκαήμερου προθεσμίας, ἔξαρκτᾶ δὲ ἐκ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ ἐπ. Ἀλεξανδρείας «ἵνα μετὰ τῆς εὐλαβεστάτης τῶν ἀδελφῶν συνόδου καταπαύσῃ ὁ ἐγερχθεὶς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ θόρυβος»². Ἡ ἀπάντησις αὕτη τοῦ πάπα περιῆλθεν εἰς γινῶσιν

1. Οἱ νεώτεροι ὁμῶς κατολικοί ἱστορικοί, δημιουργοῦντες ἐκ τῶν ὑστέρων τὴν ἱστορίαν, ὑποβάλλουσιν εἰς τὸν Κελεστίνον τὰς ἰδίας αὐτῶν ἀκρίβεις. Οὕτως ὁ Batiffol γράφει: «Ἐν Ρώμῃ ἐδέχθησαν οὐχὶ δυσμενῶς τὴν ἀπόφασιν Θεοδοσίου τοῦ β' καὶ τὴν ἀπὸ 19 νοεμβρίου 430 προσκλητήριον εἰς τὴν σύνοδον ἐπιστολήν, καὶ δὲν προσεβλήθησαν ὅτι ἡ σύγκλησις τῆς συνόδου ἦρε (=ἠκύρωσε) τὸ γεγονός τῆς κατὰ τοῦ Νεστορίου ληφθείσης ἀποφάσεως. Δὲν ἠδύνατό τις νὰ ἐλπίσῃ ὅτι ἡ σύνοδος θὰ ἐξησφάλιζε τὴν φιλικὴν ὑποταγὴν τοῦ Νεστορίου;» (Le Siège apost. p. 264). Ὁ Grumel συμπληροῖ τὸ πρᾶγμα ἐπὶ τὸ παλαιότερον: «Ἡ σύγκλησις τῆς συνόδου καθιστᾶ τὴν θέσιν τοῦ Κυρίλλου λεπτήν, πολὺ δὲ μᾶλλον ἴσως τὴν τοῦ πάπα Κελεστίνου, οὗ ἡ ἀπόφασις οὕτω ἀμφισβητεῖται. Ὁ αὐτοκράτωρ χειρίζεται ὅλην τὴν δημοσίαν δύναμιν καὶ δύνата νὰ χρησιμοποίησῃ αὐτὴν ὑπὲρ τοῦ καλοῦ ὡς καὶ ἐπὶ κακῷ τῆς Ἐκκλησίας, Ὁ Κελεστίνος εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ λάβῃ τοῦτο ὑπ' ὄψιν καὶ διὰ τοῦτο θὰ δεχθῇ τὸν νέον τοῦτον τρόπον (δηλ. τὸν διὰ τῆς συνόδου) τῆς λήξεως τοῦ ἀγῶνος, ὑπὸ τὸν εὐνόητον ὄρον ὁμῶς πάντοτε ὅτι κατ' οὐδένα τρόπον τὸ ἀξίωμα (l' autorité) τῆς ἀγίας ἔδρας δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ὑποστῇ ἐκ τούτου μείωσιν» (Echos d' Orient ἐνθ' ἀνωτ. p. 302). Τέλος Πίος ὁ ια'. διαφωνῶν πρὸς τοὺς ἀνωτέρω διακηρύττει ὅτι «ἡ σύνοδος συνεκλήθη ὑπὸ τοῦ Θεοδοσίου καὶ Οὐαλεντιανοῦ ἐν ἀγνοίᾳ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Κελεστίνου, ὅστις μαθὼν τὴν σύγκλησιν αὐτῆς οὐ μόνον δὲν ἀντετάχθη, ἀλλὰ καὶ διὰ γραμμάτων πρὸς τὸν Θεοδοσίον καὶ τὸν Κύριλλον ἐπεδοκίμασεν αὐτήν... Ἀλλ' ἐνεργῶν οὕτως ὁ πάπας δὲν ἐπιτρέπει τὴν κρίσιν τῆς ὑποθέσεως εἰς τὴν σύνοδον, ὥσει προὔκειτο περὶ μήτου κριθέντος ζητήματος, ἀλλὰ τοῦναντίον κρατεῖ τὴν πρότερον ὑπ' αὐτοῦ ληφθεῖσαν ἀπόφασιν». Ἡ ὑπὸ πάντων τούτων διαστροφὴ τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας εἶνε ἀναμφισβήτητος. Ὁ Duchesne οὐδὲν ἔχων νὰ κερδήσῃ ἐκ τοῦ σημείου τούτου κρίνει φρονιμώτερον νὰ παρέλθῃ αὐτὸ ἐν σιγῇ.

2 παρὰ Jaffé π 377. Εἶνε περιέργον ὅτι ἡ ἀπάντησις τοῦ Κελεστίνου ἐστάλη μετὰ ὄλους ἕξ μηνῶν, 7 Μαΐου 431.

τοῦ Κυρίλλου μόνον μετὰ τὴν ἀφίξιν τῶν λεγάτων τοῦ πάπα εἰς τὴν Ἔφεσον, περὶ τὰς ἀρχὰς Ἰουλίου 431 καὶ μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς συνόδου καὶ τὴν καταδίκην τοῦ Νεστορίου ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Κύριλλον¹. Δραστηριώτερον ὁμοῦς ὁ Κύριλλος εἰργάσθη ἐν αὐτῇ τῇ Ἀνατολῇ. Καὶ δὴ μετὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς αἰγυπτιακῆς συνόδου ἔγραψε καὶ πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν τῆς Κπόλεως, ἀνακοινῶν τὰς ἐν Ρώμῃ καὶ Ἀλεξανδρείᾳ ἀποφάσεις κατὰ τοῦ ἐπισκόπου αὐτῶν, προτρέπων αὐτοὺς νὰ διακόψωσι τὴν πρὸς αὐτὸν κοινωσίαν καὶ δηλῶν ὅτι εἶνε κοινωνικὸς πρὸς τοὺς καθαιρεθέντας ὑπ' αὐτοῦ. Μὴ τολμῶν νὰ δικαιολογηθῇ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα προέτρεψε τὸν περὶ ταῦτα ἐπιτήδειον Ἰουβενάλιον τῶν Ἱεροσολύμων, ὅπως αὐτὸς γράψῃ πρὸς τε τὸν Θεοδοσίον καὶ τοὺς ἰσχυροὺς ἀβλικούς, ἵνα χάριν τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης θυσιάσωσιν ἕνα ἄνθρωπον, τὸν Νεστόριον². Γνωρίζων τὰ πράγματα καὶ τὰ πρόσωπα τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς ὁ Κύριλλος ἐπεκοινῶνησε πρὸς ἐκείνους, ὅσοι διὰ προσωπικὰς ἢ διὰ ἱστορικὰς αἰτίας ἢ διὰ λόγους δογματικῆς ἰδεολογίας δὲν θὰ ὑπεστήριζον ἐν τῇ συνόδῳ τὸν «ἐπιπλυν», τὸ ξένον, τὸν διάδοχον τοῦ δεσποτικῆς καὶ τραχέος Χρυσοστόμου, τὸν ἀνανεώσαντα τὴν διοικητικὴν παράδοσιν ἐκείνου, τὸν θεολογικῶς προσκείμενον πρὸς τὴν συντηρητικὴν τῆς Ἀντιοχείας σχολήν, τὸν συνταράξαντα τέλος τὴν Ἐκκλησίαν Κπόλεως καὶ τὰς τῆς Δύσεως, τὸν προστατεύοντα τοὺς καταδικασθέντας ἐν τε τῇ Ἀνατολῇ καὶ τῇ Δύσει Πελαγιανούς, τὸν κεκηρυγμένον πολέμιον τῆς Θεοτόκου. Ταῦτα δὲ φυσικῶς συνεπλήρου τὸ ἰσχυρὸν διὰ τινος μητροπολίτας ἐπιχείρημα τῆς αὐταρχικῆς τάσεως τοῦ θρόνου τῆς Κπόλεως, ὅστις ἀπὸ τοῦ 381 προέβαινε ἐπισμαζών τοὺς λοιποὺς μεγάλους θρόνους τῆς Ἀνατολῆς καὶ δὴ τῆς Ἐφέσου, Καισαρείας Καππαδοκίας, Θεσσαλονίκης καὶ ἄλλους. Ἡ

1. Ἐκ τῆς ἀπαντήσεως ταύτης οἱ νεώτεροι ὑπερασπιστὰι τοῦ ῥωμαϊκοῦ πρωτείου ἐξάγουσιν ὅτι ἡ παπικὴ «ἐντολὴ τοῦ Κυρίλλου ἐν τῇ νεστοριανῇ ὑπόθεσιν παρέμεινε καὶ ἐπληροεφουσιωδοτήθη οὗτος νὰ διευθύνῃ τὰς ἐργασίας τῆς συνόδου» καὶ ὅτι «ὁ τε Κύριλλος καὶ ὁ Κελεστίνος, ὁ μὲν διὰ τῆς αἰτήσεώς του, ὁ δὲ διὰ τῆς ἀποκρίσεώς του, διαδηλοῦσιν ἀμφοτέρωι τὴν πεποιθήσιν ὅτι σύνοδος, ἔστω καὶ οἰκουμενικὴ, συγκληθεῖσα δι' ὑπόθεσιν, περὶ ἧς ἔκριεν ἡ ἅγια ἔδρα, δὲν ἔχει δύναμιν καὶ κῦρος ἄλλο πλὴν ἐκείνου, τὸ ὁποῖον αὕτη (ἡ ἔδρα τῆς Ρώμης) εὐδοκεῖ νὰ τῇ ἀναγνωρίσῃ» (Grumel ἐνθ' ἄνωτ. p. 302). ταῦτα προφανῶς λέγονται μετὰ τὸ πυροτέχνημα τοῦ Pastor aeternus τοῦ 1870 καὶ φαίνονται οἱ ταῦτα γράφοντες, ἐν οἷς καὶ Πίος ὁ ια', ὅτι παρέρχονται ἐν ἱερᾷ σιγῇ τὸ κείμενον τοῦ κλητηρίου πρὸς τὴν σύνοδον γράμματος καὶ τῆς πρὸς τὸν Κύριλλον ἰδιαιτέρας ἐπιστολῆς τῶν αὐτοκρατόρων.

2. βλ. ἄνωτ. σ. 65 καὶ σημ. 2.

«δυναστεία τοῦ θρόνου», ἦν ἥδη πρὸ ἔτους περίπου ἐπιτηδεϊότατα παρε-
 νέβαλεν εἰς τὴν πρὸς τὸν Κελεστῖνον ἐπιστολήν του¹ δὲν παρελείφθη
 πολὺ περισσότερον εἰς τὴν πρὸς τοὺς ἀνατολικούς ἐπισκόπους ἐπιχει-
 ρηματολογίαν τοῦ ἐπ. Ἀδεξανδρείας. Εὐρημα δὲ ὁμολογουμένως
 ἀπέβη ἐν τῇ περιστάσει αὐτῇ ἢ ἐκλογή τῆς Ἐφέσου ὡς ἔδρας τῆς
 συνόδου. Ὁ ἐπίσκοπος τῆς πόλεως αὐτῆς Μέμων ἦτο, κατ' ἄ ἐξά-
 γεται ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς συνόδου, μετρία μὲν θεολογικῆς μορφώσεως,
 ἔμπειρος ὅμως δημαγωγός, ἀσκῶν σπουδαίαν ἐπιρροὴν ἐπὶ τὰ πλήθη,
 τῆς μεγάλης ἐκείνης πόλεως, πρωτεύουσης τῆς ἀσιατικῆς διοικήσεως,
 ἣτις πρώτη ἀμεσώτερον ἐδοκίμασέ τὰς αὐταρχικὰς τῆς Κπόλεως δια-
 θέσεις, διὰ τῆς ἐνεργοῦ ἐπεμβάσεως εἰς τὰ τῆς Ἐκκλησίας αὐτῆς τοῦ
 Χρυσοστόμου. Ὁ Μέμων, μητροπολίτης τῆς διοικήσεως Ἀσίας, διέ-
 θετε μέγαν ἀριθμὸν ἐπισκόπων τῆς διοικήσεως αὐτῆς, ὡς ἀπ' αὐτοῦ
 ἐξαριθμημένων, μέχρι πού τεσσαράκοντα. Τοῦτο ἦτο γνωστὸν εἰς τὸν
 Κύριλλον καὶ ἦτο σπουδαιότατος παράγων πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ὀριστι-
 κῶς πλέον καταρτισθέντος σχεδίου του. Διὰ τὸν ἐπίσκοπον Ἀλεξαν-
 δρείας εἰς τὴν νέαν τροπὴν τοῦ πρὸς τὸν Νεστόριον ἀγῶνος, ὅστις προ-
 φανῶς ἐστρέφετο ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ Κυρίλλου, μία μόνη ὑπῆρχε
 δυνατὴ διέξοδος, ἢ διὰ τῆς πλειοψηφίας ἐπιβολή, ἢ ἀπόδειξις ὅτι ἡ
 μεγάλη πλειονότης τῶν ἐκκλησιῶν συντάσσεται μετ' αὐτοῦ κατὰ τοῦ
 Νεστορίου, καὶ τὴν ἀριθμητικὴν πλειονότητα ἔπρεπε κατὰ πάντα τρό-
 πον νὰ ἐξεύρη, νὰ δημιουργήσῃ. Ἐκ τῆς Δύσεως, ἐκ τῆς Ἱστορίας ἦτο
 γνωστὸν, δὲν ἠδύνατο νὰ περιμένῃ ἀριθμητικὴν ἐνίσχυσιν, διὰ τὰς
 μεγάλας ἀποστάσεις καὶ τὴν ἀγνοίαν τῆς γλώσσης, εἰς δὲ τὴν προκει-
 μένην περίστασιν καὶ διὰ τὴν γενικὴν ἀναστάτῳσιν τοῦ δυτικοῦ ῥωμαί-
 κοῦ κράτους ἤρκει λοιπὸν ἐκεῖθεν εἰς αὐτὸν τὸ κῦρος τῆς ῥωμαϊκῆς
 Ἐκκλησίας καὶ συνόδου, ἥς ὅμως ἔσπευδε νὰ ὑπερεξογκώσῃ τὴν σημα-
 σίαν, παριστῶν αὐτήν, καὶ εἰς τὰς ἐπιστολάς του καὶ ἐν τῇ συνόδῳ
 κατόπιν, ὡς ἀντιπροσωπεύουσαν πάσας τὰς Ἐκκλησίας τῆς Δύσεως².
 Ἡ συμμαχία διὰ τοῦτο τοῦ Μέμνονος τῆς Ἐφέσου ἦτο δι' αὐτὸν θεό-
 πεμπτον δῶρον. Ἀποφασίσας νὰ παραβῇ τὴν ζητὴν διαταγὴν τῶν
 αὐτοκρατόρων, καλούντων τοὺς μητροπολίτας μετ' ὀλιγίστων ὑπ' αὐτοὺς
 ἐπισκόπων—ὥστε καὶ ἡ σύνοδος νὰ ἔχῃ τοὺς ἱκανοὺς νὰ συζητήσωσι
 περὶ τοῦ δόγματος καὶ τὰ ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας πλήθη τῶν πιστῶν μὴ
 μείνωσιν ἄνευ ποιμένος—καὶ νὰ παραλάβῃ μετ' ἑαυτοῦ πενήτηκοντα

1 Βλ. ἀνωτ. σ. 59.

2. Mansi IV. c. 1052 Schwartz I, 1. 1. p. 34. 90. 98.

ὄλους ἐπισκόπους τῆς αἰγυπτιακῆς διοικήσεως, ἔβλεπε διὰ τῶν τεσσαράκοντα ἐπισκόπων τῆς ἄσιανῆς διοικήσεως ἐξασφαλιζομένην ὑπὲρ αὐτοῦ ἀσφαλῆ πλειοψηφίαν, τὴν ὁποίαν εἶχεν ὅλα τὰ μέσα ἐπὶ τόπου ἔτι μᾶλλον ν' αὐξήσῃ. Πιθανὴν ἐπίσης ἐθεώρει καὶ τὴν συμμαχίαν τοῦ Ἱεροσολύμων Ἰουβενάλιου, ὅστις θὰ προσήρχετο εἰς τὸν ἰσχυρότερον, πρὸς ἐπιτυχίαν προσωπικῶν φιλοδοξιῶν. Ἐτοιμασθεὶς δὲ δι' ὅλου τοῦ πρώτου ἑξαμήνου τοῦ 431 παρεσκεύασεν ὁ Κύριλλος πᾶν ὅ,τι θὰ συνετέλει εἰς τὴν ἐπιβολὴν τῆς γνώμης τοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς καὶ ὀλιγώτερον ἐξωφκειωμένους πρὸς τὸ ἐπίμαχον ζήτημα συνέδρου. Συλλογαὶ χωρίων τῶν πατέρων ἢ διδασκάλων τῆς ἐκκλησίας, περιεχόντων ἐρμηνείας ὠρισμένων γραφικῶν ἐκφράσεων περὶ ἐνανθρωπήσεως ἢ τῶν ἐνεργειῶν καὶ παθημάτων τοῦ Χριστοῦ· σύλλογὴ ἀποσπασμάτων ἐκ τῶν ὁμιλιῶν τοῦ Νεστορίου, μετὰ πολλῆς κακοπιστίας καὶ ἀδθαιρεσίας γενομένη, ὡς ἐπὶ τόπου ἐν Ἐφέσῳ καὶ βραδύτερον ἐν τῇ ἀπολογίᾳ αὐτοῦ ἐδήλωσε καὶ ἀπέδειξεν ὁ Νεστόριος¹ ὅλη τέλος ἢ ἀπὸ τοῦ 429 ἀνταλλαγεῖσα πρὸς τὸν Νεστόριον, τὸν Κελεστῖνον καὶ ἄλλους ἐκκλησιαστικοὺς καὶ πολιτικοὺς ἄρχοντας ἀλληλογραφία· πάντα ταῦτα συστηματικῶς καταταχθέντα, συμφώνως πρὸς διαγεγραμμένον σχέδιον, προωρίζοντο νὰ διευκολύνωσι καὶ διὰ τοῦ ὄγκου των νὰ ἐπιβληθῶσιν πρὸς ὠρισμένην κατεύθυνσιν ἐπὶ τῶν συνέδρων. Ἡτοίμασε δ' ὁ Κύριλλος καὶ τὴν Γραμματείαν τῆς συνόδου ἐξ ἀφρωσιωμένων ἀνθρώπων ἐκ τοῦ περιβάλλοντος αὐτοῦ τῆς Ἀλεξανδρινῆς ἀρχιεπισκοπῆς ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ πρεσβυτέρου Πέτρου· ὡς δὲ ποτε ὁ θεῖος αὐτοῦ Θεόφιλος, κατὰ τὰ ἐν Κπόλει Χρυσοστομικά, οὕτω καὶ αὐτὸς συμπαρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ πληθὺν μὲν πιστῶν μοναχῶν τῆς ἐρήμου, παμπόλλους δὲ ἐκκλησιαστικοὺς ὑπηρέτας, τοὺς λεγομένους παραβολάνους, καὶ τὸν θορυβώδη ὄχλον τῶν ναυτῶν τῆς Ἀλεξανδρείας².

(Συνεχίζεται)

ΑΔΑΜ. Ν. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

1. Βιβλ. Ἡρακλείδου τοῦ Δαμασκηνοῦ p. 141. 142. 312. 357. ἕκδ. Nau.

2. Περὶ «ναυτῶν αἰγυπτίων» τοῦ Κυρίλλου καὶ περὶ «ἀγροίκων ἄσιανῶν» τοῦ Μέμνονος, ἔτι δὲ καὶ περὶ «στρατιωτῶν», χρησιμοποιηθέντων ὑπὸ τοῦτων ἔγραψεν ὁ Νεστόριος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐπίσκοποι τὴν 23 ἰουνίου 431 πρὸς Θεοδοσίον (Mansi IV. c. 1232—1236) καὶ οἱ περὶ τὸν Ἀντιοχείας πρὸς τὴν Σύγκλητον τὴν 27 ἰουνίου (αὐτ. c. 1273-1276 καὶ 1277).